

IHP Zuidplas (definitief)

2023 - 2027

Opdrachtgever
Gemeente Zuidplas

Datum
14 april 2023

Referentie
1559605-0062.0.1

Auteur(s)
Michel Drenth - HEVO B.V.
Kim Vermeulen - HEVO B.V.

gemeente
Zuidplas

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3	6.	Financiële vertaling	35
1.1.	Doelstelling	3	6.1.	Kwaliteitsambitie	35
1.2.	Aanpak	4	6.2.	Investeringsbedragen	36
1.3.	Leeswijzer	4	6.3.	Uitgangspunten financiële vertaling onderwijs	38
2.	Onderwijslandschap gemeente Zuidplas	5	6.4.	Overzicht investeringskosten	40
2.1.	Primair onderwijs	5	6.5.	Aanvullende kosten eerste inrichting 0 tot 5 jaar	42
2.2.	Voortgezet onderwijs	5	6.6.	Aanvullende kosten UVP & HBO's 0 tot 5 jaar	42
2.3.	Leerlingenprognose	5	6.7.	Aanvullende kosten bewegingsonderwijs 0 tot 5 jaar	43
3.	Visie en beleidsambities	6	6.8.	Aanvullende kosten Speciaal Basisonderwijs	43
3.1.	Visie op onderwijs	6	6.9.	Voorfinanciering Kinderopvang	43
3.2.	Visie op onderwijshuisvesting	6	6.10.	De interpretatie van investeringskosten uit dit IHP	44
3.3.	Verdieping: Recente Landelijke Ontwikkelingen IKC	7	6.11.	Total Cost of Ownership	44
3.4.	Bouwsteen 1: Vraag en aanbod	8	7.	Vervolg IHP	45
3.5.	Bouwsteen 2: Samenwerking	9	7.1.	Opstellen uitvoeringsprogramma's en haalbaarheidsstudies	45
3.6.	Bouwsteen 3: Kwaliteit & Duurzaamheid	10	7.2.	Risicoparagraaf	46
3.7.	Bouwsteen 4: Beleid en Regie	12	7.3.	Richting geven aan duurzaamheid en binnenklimaat	46
3.8.	Bouwsteen 5: Renovatie	13	Bijlage I: wettelijke en beleidskaders	47	
3.9.	Bouwsteen 6: Medegebruik / Verhuurbeleid bij IKC's	14	Bijlage II: energieprestaties	49	
4.	Methodiek	17	Bijlage III: Kostenconfiguratoren	49	
4.1.	Capaciteitsanalyse	17	Bijlage IV: Haalbaarheidsonderzoek Binnensportaccommodaties	49	
4.2.	Quickscans	17			
5.	Analyse en Scenario's	19			
5.1.	Toelichting analyse en scenario's onderwijshuisvesting	19			
5.2.	Toelichting analyse en scenario's kinderopvang	19			
5.3.	Quickscanscores	20			
5.4.	Scenario's	22			
5.5.	Scholenstichting	33			
5.6.	Bewegingsonderwijs	33			
5.7.	Kinderopvang	34			

1. Inleiding

Op 27 november 2018 werd het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Zuidplas (IHP) voor de periode 2018 t/m 2022 vastgesteld. In dit plan zijn op basis van visie, gerichte analyse, scenario-ontwikkeling en financiële vertaling de kaders bepaald waarbinnen de gemeente Zuidplas, samen met de schoolbesturen, investeert in de onderwijshuisvesting.

Het IHP stelt de gemeente en de schoolbesturen in staat om besluiten meer integraal af te wegen. Inmiddels zijn diverse projecten gerealiseerd of geïnitieerd. Het IHP dient iedere vier jaar te worden geactualiseerd. De noodzaak hiervan blijkt ten eerste uit enkele landelijke ontwikkelingen:

1. De veranderende eisen aan schoolgebouwen op het gebied van energieneutraliteit en klimaatbeheersing, mede ingegeven door de coronacrisis en de klimaatakkoorden.
2. Veranderde wet en regelgeving op het gebied van het stichten van scholen, die relevant is voor de nieuwbouwggebieden in de gemeente.

Daarnaast zijn er diverse lokale ontwikkelingen in de gemeente Zuidplas die een volledige actualisatie van belang maken:

1. De groei van de leerlingenaantallen in de gemeente Zuidplas en de ontwikkeling van het Vijfde Dorp.
2. De nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs en de toenemende integratie in Integrale Kindcentra (IKC's).
3. De extra aandacht die gaat naar thuis nabij onderwijs in de gemeente Zuidplas.
4. De wens vanuit enkele schoolbesturen om na vijf jaar nogmaals goed te kijken naar de kwaliteit van de gebouwen.

Ook het coalitieakkoord 2022 -2026 'Ruimte voor iedereen' onderstreept het belang van de actualisatie: *"Huisvesting van onderwijs is een aanhoudende zorg voor de gemeente"*. Daarbij zijn de volgende ambities genoemd:

1. Beter anticiperen op onze groei en het aantal benodigde schoollokalen eventueel in een flexibele huisvesting.

2. Inzetten op volledig voortgezet onderwijs in Zuidplas.
3. Beter aansluiting tussen passend onderwijs en jeugdhulp op scholen.

Zoals benoemd onder de lokale ontwikkelingen is het van belang om tijdig te anticiperen op leerlingengroei en de onderwijshuisvesting daartoe ook flexibel inzetbaar te maken. Dit is ook als opdracht meegegeven in een motie van een aantal fracties vanuit de gemeenteraad op 9 november 2021. Rekening houden met ruimte voor extra groei leidt ook tot een extra financiële opgave. Er dient daarom goed afgestemd te worden hoe wordt omgegaan met de leerlingenprognose en eventuele bandbreedtes voor groei.

Belangrijk is dat er wederom een geactualiseerd, gezamenlijk gedragen plan van gemeente en schoolbesturen is ontstaan. Een geactualiseerd plan waarin richting wordt gegeven aan de onderwijshuisvestingsopgave van 2023 tot 2027. Zo kan er ook de komende jaren proactief, integraal en planmatig worden geïnvesteerd in de onderwijshuisvesting, en in daarmee de toekomst van de leerlingen in de gemeente Zuidplas.

1.1. Doelstelling

Het IHP bepaalt op basis van visie, gerichte analyse, scenario-ontwikkeling en financiële vertaling de kaders waarbinnen de gemeente Zuidplas, samen met de schoolbesturen, investeert in de onderwijshuisvesting.

Een strategisch IHP stelt gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn toekomstbestendige keuzes te maken en een proactief (investerings-)beleid te voeren. Het IHP geeft voor de eerste vijf jaar (2023-2027) concreet aan wat de opgave is en geeft een doorkijk voor de langere termijn van 20 jaar (2023-2043).

In aanvulling op de werkwijze (uitsluitend) op basis van de verordening, voegt het IHP een proactief onderwijshuisvestingsbeleid toe. In formele zin laat de gemeente hiermee zien op welke wijze zij haar zorgplicht, op grond van de taak die zij heeft in het voorzien van huisvesting voor het funderend onderwijs, wenst in te vullen (zie bijlage I voor extra informatie over de beleidskaders op het gebied van onderwijshuisvesting).

Het IHP:

- Stelt de gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn strategische keuzes te maken en proactief beleid te voeren.
- Biedt een meerjarenperspectief waarop het eigen (investerings-)beleid van de schoolbesturen kan worden afgestemd.
- Vormt het beleidskader voor het onderwijshuisvestingsbeleid voor de periode 2023-2027. Het IHP wordt elke 4 jaar herijkt, zodat het beleidskader blijft aansluiten bij de vragen en behoeften van dat moment. De eerste termijn van het IHP omvat een periode van 5 jaar.

Dit IHP is opgesteld onder de wet- en regelgeving zoals deze geldt op het moment van het opstellen daarvan. Echter, wet- en regelgeving is onderhevig aan voortschrijdend inzicht; zo ook de wetgeving met betrekking tot het huisvestingsstelsel voor het funderend onderwijs in Nederland. Bij (substantiële) wijzigingen van bijvoorbeeld het genoemde stelsel, de Algemene Uitkeringen van het gemeentefonds, de wijze van bepalen van normbedragen, wijzigingen ten aanzien van Bouwbesluit, energie-akkoorden of enig andere substantiële ontwikkeling, kan het nodig zijn om dit IHP (op onderdelen) aan te passen aan de dan geldende realiteit en mogelijkheden. De gemeente is voornemens om samen met de schoolbesturen ook een visie op onderwijshuisvesting op te stellen. Dit zou mogelijk kunnen leiden tot wijzigingen in de visie, de scenario's en daarmee de financiën.

1.2. Aanpak

Het IHP is samen met gemeente en schoolbesturen ontwikkeld. Daarbij zijn gezamenlijk de volgende stappen doorlopen:

- Stap 1: om te komen tot een gezamenlijke visie zijn in diverse bijeenkomsten met de schoolbesturen en gemeente ambities gedefinieerd en wensen geïnventariseerd.
- Stap 2: het gebouwenbestand van de onderwijshuisvesting in de gemeente Zuidplas is door middel van quickscans tijdens de opstelling van het vorige IHP reeds in beeld gebracht. Deze quickscans zijn waar nodig herijkt en met de schoolbesturen gedeeld en vastgesteld. Er zijn daarnaast nieuwe capaciteitsanalyses uitgevoerd op basis van actuele prognoses.
- Stap 3: op basis van de quickscans en aanvullende overwegingen gebaseerd op de visie is de opgave middels scenario's in beeld gebracht.

- Stap 4: op basis van de scenario's is een financiële vertaling gemaakt.
- Stap 5: de vier stappen zijn samengebracht tot een Integraal Huisvestingsplan 2023-2027.

1.3. Leeswijzer

Na dit eerste inleidende hoofdstuk beschrijft hoofdstuk 2 het onderwijslandschap van de gemeente Zuidplas. Hoofdstuk 3 gaat in op de visie en beleidsambities. Hoofdstuk 4 introduceert de gehanteerde methoden voor de analyse en opgave-ontwikkeling die in hoofdstuk 5 worden gepresenteerd. Hoofdstuk 6 voorziet de scenario's uit hoofdstuk 5 van financiële uitgangspunten en een financiële vertaling. In hoofdstuk 7 zijn een aantal processtappen en uitgangspunten vermeld waar rekening mee dient te worden gehouden bij de uitvoering van het IHP.

2. Onderwijslandschap gemeente Zuidplas

2.1. Primair onderwijs

De PO-scholen in de gemeente Zuidplas verschillen onderling qua denominatie, omvang en onderwijsconcept. Het primair onderwijs in de gemeente wordt verzorgd door een zevental schoolbesturen. De meeste schoolbesturen werken intensief samen met een kinderopvangpartner.

Schoolbestuur	Denominatie	Aantal scholen	Aantal locaties	Aantal leerlingen 1-10-2022	%
SGH	Openbaar	5	7	1.484	33%
PCPONWK	Protestants-christelijk	3	4	767	17%
RVKO	Rooms-Katholiek	1	2	515	12%
D4W	Protestants-christelijk	3	4	471	11%
Monton	overige	1	1	215	5%
De Groeling	Rooms-Katholiek	2	1	530	12%
VSISMDBM	Reformatorisch	1	1	476	11%
Totaal		16	20	4.458	100%

2.2. Voortgezet onderwijs

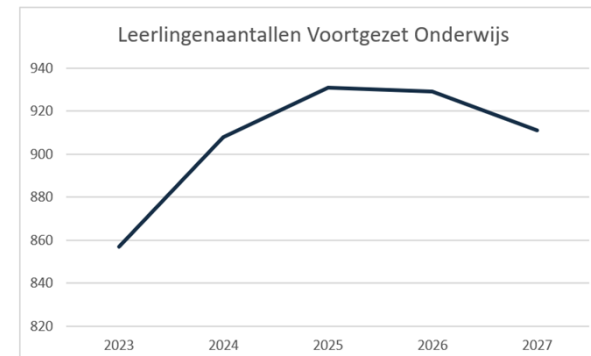
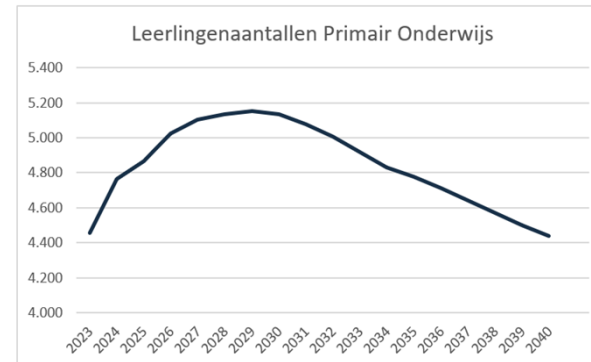
Het voortgezet onderwijs in de gemeente Zuidplas wordt aangeboden door twee schoolbesturen: Het Thorbecke en het Comenius.

Schoolbestuur	Denominatie	Aantal scholen	Aantal locaties	Aantal leerlingen 1-10-2022	%
Thorbecke	Openbaar	1	1	387	45%
Comenius	Bijzonder	1	1	470	55%
Totaal		2	2	857	100%

2.3. Leerlingenprognose

In de grafieken in deze paragraaf zijn de leerlingenprognoses van de gemeente Zuidplas te zien voor het PO en VO. De grafieken geven een beeld van hoe de leerlingenaantallen zich in de komende jaren naar verwachting gaan ontwikkelen. De prognoses komen voort uit de opdracht die de gemeente Zuidplas aan prognosemaker Postmus Advies heeft gegeven. Bij het aflezen van de grafieken moet er op gelet worden dat zowel de verticale als horizontale schaal per grafiek verschilt.

In het PO is tot en met 2029 een toename in het aantal leerlingen zichtbaar. Ook in het VO is een toename zichtbaar in de eerste jaren. Voor het VO is alleen een doorkijk gegeven tot 2027 omdat de prognoses na die tijd afhankelijk zijn van de manier waarop invulling wordt gegeven aan de ambitie eindonderwijs aan te bieden in Zuidplas. De prognoses van het eindonderwijs in het VO en de prognoses van het 5^e dorp worden apart toegelicht in dit IHP.

3. Visie en beleidsambities

De gemeente, de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties streven gezamenlijk naar toekomstbestendig onderwijs. Het doel is om kinderen in de gemeente de best mogelijke kansen te bieden in hun ontwikkeling en voor te bereiden op hun toekomst. Daarbij is het van belang dat het onderwijsaanbod toegankelijk, divers en goed gespreid is en aansluit op de vraag van de maatschappij. Dit hoofdstuk behandelt de visie op onderwijs en onderwijshuisvesting en de beleidsambities van dit IHP. De wettelijke taken en relevante ontwikkelingen zijn uitgebreid omschreven in bijlage I. De visie op onderwijs in dit hoofdstuk is een eerste aanzet voor een integrale visie op onderwijs die later wordt ontwikkeld. Na de visie worden de beleidsambities van de gemeente en de schoolbesturen benoemd.

3.1. Visie op onderwijs

Toekomstbestendig onderwijs levert een bijdrage aan de ontwikkeling van alle kinderen in de gemeente zodat zij zich gezond, kansrijk en veilig kunnen ontwikkelen. Het onderwijs kan daarbij niet los worden gezien van de maatschappij, het gaat om de totale opvoed en opgroeiomgeving, waarin alle opvoeders samenwerken, elkaar aanvullen en versterken. Denk daarbij aan familie, burens, kinderopvangmedewerkers, leerkrachten, jongerenwerkers, sport- en cultuurbegeleiders en waar nodig jeugdzorgwerkers. Om een sterke basis te creëren wordt ingezet op drie doelstellingen:

1. Er wordt breed en voldoende onderwijsaanbod gerealiseerd waar leerlingen worden gestimuleerd om hun talenten te ontwikkelen en kansen te pakken.
2. Op de scholen wordt, samen met andere maatschappelijke partners, waar nodig (laagdrempelige) ondersteuning geboden. Er is een sterke verbinding tussen kinderopvang/school en de thuissituatie.
3. Leerlingen ervaren doorlopende ontwikkelingslijnen. Dit houdt voor het primair onderwijs in dat er wordt ingezet op de vorming van Integrale Kindcentra (IKC's) waarbij het pedagogisch en didactisch klimaat van kinderopvang en onderwijs op elkaar aansluiten. Dit sluit aan op landelijke ontwikkelingen (zie par. 3.3.) Voor het voortgezet onderwijs wordt ingezet op het realiseren van diverse doorlopende leerlijnen tussen het primair onderwijs, voortgezet onderwijs, de vervolgopleidingen en de arbeidsmarkt.

Om invulling te geven aan deze doelstellingen wordt ingezet op 'scholen als spil van de wijk' waarin professionals (onder andere scholen, kinderopvang, welzijnswerk, CJG en GGD), maatschappelijke partners, zorginstellingen, bedrijfsleven en verenigingen met elkaar de verantwoordelijkheid voelen en krijgen om lokaal kansen te creëren voor jongeren.

3.2. Visie op onderwijshuisvesting

Voor de verwezenlijking van de doelstellingen is toekomstbestendige onderwijshuisvesting noodzakelijk. De onderwijshuisvesting dient te voldoen aan een aantal randvoorwaarden om de doelstellingen te kunnen ondersteunen.

Breed en voldoende onderwijsaanbod vraagt om een optimale afstemming in de **vraag** en behoefte van leerlingen en het **aanbod** aan onderwijs en onderwijshuisvesting. Dit vraagt ook om flexibiliteit van het onderwijsaanbod en de huisvesting die beiden meebewegen met veranderende demografische en maatschappelijke ontwikkelingen (denk aan hybride onderwijs). De verbinding tussen kinderopvang, school en thuissituatie vraagt om scholen die midden in de maatschappij staan en ook ruimte bieden aan andere partijen. Doorlopende ontwikkelingslijnen kunnen gefaciliteerd worden door **samenwerking** tussen scholen onderling en met kinderopvang, maatschappelijke organisaties, vervolgopleidingen en werkgevers, onder één dak of binnen een netwerk. Daarnaast is ook de **kwaliteit en de duurzaamheid** van onderwijshuisvesting essentieel: gezonde schoolgebouwen dragen bij aan gezonde kinderen en leraren. Bovendien vervullen schoolgebouwen een voorbeeldfunctie in de dorpen voor duurzaamheid en bieden ze kansen om bij te dragen aan de energietransitie van de gemeente. **Renovatie** van schoolgebouwen kan een duurzaam alternatief zijn voor nieuwbouw. Gelet op de complexiteit, en de omvang van de opgave vraagt dit alles om consistent **beleid en heldere regieafspraken** en afspraken over **medegebruik en verhuur** van kinderopvangorganisaties.

De gemeente en de schoolbesturen hebben de visie op onderwijs en onderwijshuisvesting daarom verder uitgewerkt in zes bouwstenen: Vraag en aanbod, Samenwerking, Kwaliteit en Duurzaamheid, Beleid en Regie, Renovatie en Medegebruik / Verhuurbeleid bij Integrale Kindcentra (IKC's).

De visie op onderwijs en onderwijshuisvesting vormt samen met de bouwstenen een belangrijke basis voor het IHP. Het IHP is erop gericht om deze uitgangspunten zo veel als mogelijk te realiseren.

3.3. Verdieping: Recente Landelijke Ontwikkelingen IKC

De urgentie en achterliggende reden voor de realisatie van een doorlopende leerlijn, ofwel een integratie van onderwijs en kinderopvang is dat dit leidt tot optimale talentontwikkeling van kinderen en kansengelijkheid. Deze argumenten zijn reeds omschreven in de visie van de gemeente, de schoolbesturen en de kinderopvangorganisaties en zijn recent nogmaals wetenschappelijk onderbouwd¹:

1. *Vroeg investeren in kwaliteit is essentieel om kansengelijkheid te bevorderen:* recent Nederlands onderzoek heeft laten zien dat de prestatieverschillen van kinderen in groep 8 voor 50-80% verklaard kunnen worden door initiële verschillen bij instroom in de basisschool². Om die reden is het zeer verstandig om te investeren in voorzieningen voor voorschoolse opvang en educatie, gericht op het voorkomen van deze achterstanden.
2. *Hele-dag aanbod draagt bij aan ontwikkelingskansen:* in situaties waarin de schooldag relatief kort is en veel huiswerk wordt meegegeven wordt een zwaarder beroep op de thuisomgeving gedaan. Hoogopgeleide, financieel beter bedeelde ouders kunnen hun kinderen beter ondersteunen in hun schoolcarrière door bijvoorbeeld aanbod van huiswerkbegeleiding en/of een rijker aanbod aan educatieve naschoolse ervaringen.
3. *Voorkomen is beter dan genezen:* IKC's kunnen een belangrijke rol spelen in de vroegsignalering van problemen in de opvoedingssituatie, het gedrag en de ontwikkeling van kinderen. Dit kan worden gedaan door het bieden van laagdrempelige ondersteuning én het versterken van beschermende factoren voor kinderen.

¹ https://www.pactvoorkindcentra.nl/images/pdf/190326_Wat_we_weten.pdf

² Huizen, T. M., van (2018). The evolution of achievement gaps from early childhood to adolescence in the Netherlands

In de huidige situatie is er in Nederland een stelsel van kindvoorzieningen wat knelpunten heeft om deze integratie te faciliteren. Al in het SER-advies uit 2011 en 2016 is geconstateerd dat school-, opvang- en werktijden onvoldoende op elkaar aansluiten. Daarnaast is in het huidige stelsel de kinderopvangtoeslag alleen toegankelijk voor kinderen van wie beide ouders werken. Ook is de berekening van de kinderopvangtoeslag ingewikkeld en sterk afhankelijk van het inkomen. In Nederland wordt dan ook in vergelijking tot andere OESO landen relatief weinig uren kinderopvang en buitenschoolse opvang afgenomen, hetgeen de arbeidsparticipatie van met name vrouwen kan belemmeren.

Dit is recent opnieuw onderschreven en verwoord door de SER in de publicatie *“Een kansrijke start voor alle kinderen: Naar inclusieve en toegankelijke voorzieningen voor kinderen van 0-13 jaar”*. Er wordt onder andere geadviseerd om een financieel toegankelijk aanbod van twee dagen kinderopvang per week voor alle jonge kinderen (0-13 jaar) te realiseren. Indien het nieuwe kabinet deze aanbeveling gaat overnemen wordt door de kinderopvangorganisaties in Zuidplas een sterke groei verwacht van het aantal kinderen dat gebruik maakt van kinderopvang en buitenschoolse opvang.

Vooruitlopend op stelselwijzigingen is in Zuidplas een pilot gestart bij KC Koningskwartier met de nadrukkelijk ambitie om een IKC te zijn. De evaluatie van deze pilot is reeds gedeeld met de gemeenteraad³. Deze pilot biedt in de toekomst mogelijk kansen om IKC ontwikkeling verder uit te rollen naar de andere dorpen. Daarbij krijgen deze IKC's te maken met knelpunten wanneer partijen zich gezamenlijk willen huisvesten, te weten: het stelsel onderwijshuisvesting waarin de gemeente een zorgplicht heeft voor het *onderwijs* maar niet voor de *kinderopvang*. Dit leidt tot vraagstukken ten aanzien van *capaciteit, eigendom, tariefstelling en financiering*. Deze vraagstukken worden in bouwsteen 6 behandeld.

³ Evaluatie pilot Inclusief en thuisnabij onderwijs KC Koningskwartier, november 2022.

3.4. Bouwsteen 1: Vraag en aanbod

Deze bouwsteen geeft aan welk aanbod de gemeente en schoolbesturen nastreven. Het gewenste aanbod van onderwijs is bepalend voor de huisvestingsoplossingen.

Primair onderwijs:

1. **Schoolbesturen streven naar vitale en toekomstbestendige scholen:** de schoolbesturen zien scholen van 8 (9), 12 (13) of 16 (17) groepen als het uitgangspunt voor de scenario ontwikkeling in het IHP. Dit komt neer op ca. 220 tot 440 leerlingen. De getallen tussen haakjes geven de omvang inclusief een instroomgroep weer. Er kunnen uiteraard redenen zijn niet te kiezen voor van deze omvang, bijvoorbeeld vanuit onderwijsvisie en/of bestaande situaties.
2. **Kinderopvangorganisaties zorgen samen met de schoolbesturen voor een kinderopvangaanbod passend bij de vraag.** De omvang van de vraag naar kinderopvang heeft te maken met de sociaal demografische eigenschappen van een dorp of wijk.
3. **Het onderwijsaanbod wordt ook geanalyseerd in relatie tot leefbaarheid:** Daarbij kan de gewenste omvang van scholen in Zevenhuizen, Moordrecht en Moerkapelle anders zijn dan de gewenste omvang van scholen in Nieuwerkerk aan den IJssel (hierna: Nieuwerkerk) en het vijfde dorp vanwege de bevolkingsdichtheid.
4. **De opheffingsnorm en de stichtingsnorm hebben een signaalfunctie:** de opheffingsnorm en de stichtingsnorm van de gemeente Zuidplas (respectievelijk 120 en 200 leerlingen) heeft een signaalfunctie ten aanzien van de toekomstbestendigheid van het onderwijs op die plek.
5. **Het schaalniveau voor de scenario ontwikkeling past bij de omvang:** voor de analyse en scenario-ontwikkeling voor het PO is dit het dorpsniveau in de dorpen, en is het wijkniveau in Nieuwerkerk.
6. **Positionering en omvang onderwijsvoorzieningen:** bij ontwikkeling van nieuwe woningbouwgebieden dient rekening gehouden te worden met onderwijsvoorzieningen zodat deze ruimtelijk goed gepositioneerd zijn.

Voortgezet onderwijs:

1. **Volledig aanbod VO:** schoolbesturen streven naar een aanbod in het VO wat aansluit op de vraag.
2. **De opheffingsnorm en de stichtingsnorm⁴ hebben een signaalfunctie:** de nationale opheffingsnormen per onderwijsniveau hebben een signaalfunctie ten aanzien van de toekomstbestendigheid van het onderwijs op die plek.
3. **Het schaalniveau voor de scenario ontwikkeling is regionaal: het schaalniveau voor de analyse en scenario-ontwikkeling voor het VO is het regionaal niveau.** Er zijn leerlingenstromen met de buurgemeenten: Zoetermeer, Capelle aan den IJssel, Gouda, Waddinxveen en Rotterdam. Bij wijziging van het onderwijsaanbod zal het VO moeten aansluiten op regionaal niveau.

Gezamenlijk:

1. **Het streven is een optimale afstemming tussen vraag en aanbod.** Daarbij gaat het direct ook om het voorkomen van leegstand en ruimtetekorten bij scholen. Daarvoor is een aantal instrumenten geformuleerd (in willekeurige volgorde):
 - a. Indien er nieuwe toetreders zijn op het gebied van onderwijs en kinderopvang wordt de dialoog gezocht met deze nieuwe toetreders van onderwijs en kinderopvang om gezamenlijk te verkennen of en hoe een nieuwe initiatief kan worden ingepast in de structuur van bestaande voorzieningen. Hierbij wordt aangesloten voor onderwijs op de wet- en regelgeving vanuit de wet 'ruimte voor nieuwe scholen'.
 - b. Rekening houden met flexibiliteit bij nieuwbouw. In gebouwen wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met flexibiliteit, om deze toekomstbestendiger te maken (zie ook thema 3. Duurzaamheid). Bijvoorbeeld door ruimten efficiënt in te zetten en bouwdelen afstootbaar te maken.

⁴ Dit zijn landelijke normen voor het stichten en opheffen van scholen. Deze normen worden iedere vijf jaar opnieuw vastgesteld. Ze verschillen per gemeente en zijn gebaseerd op het aantal inwoners: hoe dichter bevolkt, hoe hoger de norm.

- c. Verhuur of medegebruik van ruimten kan, na toestemming van de gemeente, een oplossing zijn voor een ruimteoverschot. De inkomsten van schoolbesturen voor onderhoud en exploitatie zijn afhankelijk van het aantal kinderen. Bij leegstand moet een schoolbestuur met minder inkomsten, hetzelfde aantal vierkante meters onderhouden. Ook afstoten van leegstand kan een mogelijkheid zijn. Er wordt rekening gehouden met het IKC beleid op het gebied van medegebruik en verhuur (bouwsteen 7).
 - d. Verwijzen is ook mogelijk. Dit betreft het in medegebruik geven van leegstand in een school aan een school met een ruimtetekort. Deze situatie dient zo veel mogelijk voorkomen te worden, omdat het onderwijskundig minder wenselijk is. Indien er wel wordt verwezen dient dit te zijn op basis van een veilige route en een realistische reisafstand. Er wordt rekening gehouden met het IKC beleid op het gebied van medegebruik en verhuur (bouwsteen 7) en met de afstandscriteria uit de verordening (2km in het PO; mits via een veilig begaanbare route). Verwijzen vindt bij voorkeur met twee groepen tegelijkertijd plaats in het PO.
2. **Vraag naar speciaal onderwijs:** In de gemeente Zuidplas is vooralsnog geen speciaal basisonderwijs (SBO), speciaal onderwijs (SO) of voortgezet speciaal onderwijs (VSO). Schoolbesturen bieden Passend Onderwijs door leerlingen met een zorgbehoefte onderwijs te bieden. Dit stelt eisen aan de huisvesting, schoolbesturen kunnen extra ruimten realiseren.
 3. **Het nieuwkomers / vluchtelingenonderwijs:** er wordt nader onderzoek gedaan naar de vormgeving van onderwijs (met name taal) voor nieuwkomers/vluchtelingen.

3.5. Bouwsteen 2: Samenwerking

Deze bouwsteen gaat in op samenwerking. Samenwerking betekent dat scholen gebouwen delen, met elkaar of met partners (bijvoorbeeld kinderopvang, jeugdzorg, buurtvoorzieningen). Samenwerking kan zowel inhoudelijk als in het gebouw worden vormgegeven. Inhoudelijke samenwerking biedt voordelen op het gebied van kennisuitwisseling. Samenwerking in het gebouw kan de inhoudelijke samenwerking faciliteren omdat men elkaar ook daadwerkelijk tegenkomt en biedt exploitatievoordelen

(door bijvoorbeeld het delen van ruimten). Het onderwijs staat daarbij centraal en daarmee is een gebouwelijke samenwerking geen verplichting, maar een verkenning.

Primair onderwijs

1. **Samenwerking tussen primair onderwijs onderling:** Schoolbesturen en gemeente onderschrijven de meerwaarde van clustering: samen in één gebouw. Dit biedt flexibiliteit en toekomstbestendigheid: groei en krimp van scholen kan deels onderling worden opgelost. Voorwaarden bij clustering zijn:
 - a. Er wordt waar mogelijk rekening gehouden met identiteit (denominatie) en onderwijsconcept. Dit is ter versterking van de keuzevrijheid voor ouders, er valt bij clustering iets te kiezen.
 - b. Clustering bij voorkeur met twee scholen. Eventueel kan er op basis van een specifiek (te ontwikkelen) samenwerkingsconcept gekozen worden voor het clusteren van meer scholen.
 - c. Er worden vooraf heldere afspraken gemaakt over beheer, eigendom, ruimten en samenwerking.
 - d. In de planvorming wordt rekening gehouden met de verkeersveiligheid van de leerlingen.
2. **Samenwerking tussen primair onderwijs en kinderopvangorganisaties.** Schoolbesturen en kinderopvang zetten in op het behouden, versterken en waar nodig uitbreiden van samenwerking tussen het PO en kinderopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang. De samenwerking richt zich op de afstemming van de pedagogiek en didactiek van beide partijen. Gezamenlijke huisvesting van scholen en kindpartners is in sommige situaties een pre maar is geen voorwaarde. Per project dient er gekeken te worden of het wenselijk is om kindpartners te huisvesten in hetzelfde gebouw als de school.
 - a. Gemeente en schoolbesturen zijn voorstander van de (I)KC gedachte. De samenwerking tussen primair onderwijs en kinderopvang kan hier een doorlopende leerlijn waarmaken. Kinderen tussen de 0 en 12 jaar oud doorlopen hun ontwikkeling in één gebouw of in een netwerk van voorzieningen. Bij het vormen van een (I)KC wordt op voorhand goed nagedacht over samenwerkingsvormen en partners. Het meest voorkomend is om per school met één opvangorganisatie in een

- schoolgebouw samen te werken. Dat maakt het makkelijker om een succesvolle doorlopende leerlijn te realiseren.
- b. Op het moment dat projecten voor (I)KC's van start gaan is het raadzaam om bij de planvorming rekening te houden met prognoses van de kinderopvangorganisaties en te anticiperen op de mogelijkheid dat kinderopvang in de toekomst meer toegankelijk zal zijn (zie par. 3.3.).
 - c. Er zijn verschillende manieren van integratie tussen onderwijs en kinderopvang. Het IHP formuleert uitgangspunten, maar biedt ruimte om per project maatwerk te leveren, passend bij de lokale situatie.
3. **Samenwerking met overige partners.** Er wordt door gemeente en schoolbesturen per concreet project gezocht naar samenwerking tussen het onderwijs en overige partners. Er wordt daarbij tegemoet gekomen aan de sociaal-maatschappelijke rol van een school voor de wijk. Voorbeelden van mogelijke samenwerkingspartners zijn:
- a. Consultatiebureau;
 - b. Fysiotherapeut;
 - c. Logopedie;
 - d. Bibliotheek;
 - e. Sportverenigingen;
 - f. Maatschappelijke ambitie: de school kan ook een plek zijn waar mensen met een beperking werken, bijvoorbeeld in de schoonmaak;
 - g. Cultuur- & Natuureducatie of Techniekonderwijs, het verrijken van het onderwijs en de (buitenschoolse) opvang;
 - h. Een school kan ook een ontmoetingsplek bieden voor hoogbegaafde leerlingen.

Voortgezet onderwijs

4. **Visie op samenwerking in het Voortgezet Onderwijs.** Er is een aantal ambities op gebied van samenwerking welke specifiek gelden voor het VO.
 - a. De VO-schoolbesturen Comenius (CVO) en Thorbecke (Boor) geven de ambitie voor de uitbreiding van het VO in de gemeente Zuidplas samen vorm.

- b. Er is de ambitie om te werken aan doorlopende leerlijnen vanaf het VO naar MBO, Vakopleiding, HBO en WO. Het VO werkt hierbij o.a. samen met de regionale vervolgopleidingen en de werkgevers (bedrijven en zorginstellingen), waardoor ze samen voor de leerlingen een breed onderwijsaanbod realiseren.

Gezamenlijk

1. **Visie op samenwerking tussen Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs:** Schoolbesturen streven naar het versterken van de samenwerking tussen het PO en VO, gericht op burgerschapsonderwijs. Deze versterking kan gerealiseerd worden door het realiseren van een doorgaande leerlijn voor leerlingen. Het is daarnaast mogelijk dat ruimtes in VO gebouwen worden gebruikt door het PO en andersom (bijvoorbeeld bij techniek onderwijs).
2. **Samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)zorg.** Gemeente en schoolbesturen zijn het erover eens dat er winst behaald kan worden als jeugdhulpinstellingen zich bij scholen vestigen. Door deze instellingen fysieke ruimte te bieden in schoolgebouwen, zijn zij voor kinderen en ouders laagdrempelig bereikbaar. Dit zou in de gebouwen kunnen betekenen dat één spreekruimte / kantoorruimte beschikbaar wordt gesteld voor deze instellingen. Deze (toekomst)wensen hoeven niet automatisch een (groot) ruimtelijk gevolg te hebben. De afweging of deze ruimten additioneel/ multifunctioneel worden toegevoegd aan de gebouwen vindt plaats per project, op basis van noodzaak.

3.6. Bouwsteen 3: Kwaliteit & Duurzaamheid

Deze bouwsteen duidt de kwaliteit waar de gemeente Zuidplas en de schoolbesturen naar bij nieuwbouw en renovatie naar streven.

1. **Een brede definitie van kwaliteit en duurzaamheid.** de gemeente en schoolbesturen zien het realiseren van kwalitatief goede en duurzame huisvesting als een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Een kwalitatief goed en duurzaam gebouw heeft een positief effect op het onderwijs én op het leefklimaat voor de toekomstige generaties. Gemeente en schoolbesturen willen duurzaamheid dan

ook breder definiëren dan alleen energiebesparing en CO₂-reductie: duurzaamheid gaat ook over goed onderwijs, een gezond leer- en leefklimaat, een gezonde financiële exploitatie, circulariteit en toekomstbestendigheid.

- a. Ten behoeve van goed onderwijs gaat het om onderwijskundige functionaliteit. Nieuwe en gerenoveerde schoolgebouwen dienen onderwijsconcepten goed te faciliteren. Het gebouw dient aan te sluiten bij het onderwijsconcept van de school. Wanneer kindpartners (zoals kinderopvang, jeugdzorg en dergelijke) ook in het gebouw gehuisvest worden, dienen deze goed gefaciliteerd te worden.
- b. Voor gezondheid wordt rekening gehouden met de Frisse Scholen-thema's (naast energie): lucht, temperatuur, licht en geluid om een prettig en gezond klimaat voor kinderen en medewerkers te realiseren. Voor de Frisse Scholen thema's wordt gekozen voor een slimme mix van eisen per subonderdeel, waarbij lucht en temperatuur minimaal klasse B scoren.
- c. De energieprestatie van schoolgebouwen sluit aan op de doelstellingen die zijn geformuleerd in het landelijke klimaatakkoord en de sectorale routekaart: 50% CO₂ reductie in 2030, en 95% CO₂ reductie in 2050. Middels het IHP wil de gemeente invulling geven aan de verduurzamingsopgave voor het onderwijs. De ambitie is om energieneutrale (ENG) schoolgebouwen te realiseren.
- d. Voor circulariteit wordt ernaar gestreefd bewust om te gaan met de toegepaste materialen en waar mogelijk gebruik te maken van natuurlijke, ecologisch vriendelijke en/of herbruikbare materialen. In het geval van nieuwbouw wordt gelet op de basisprincipes van circulariteit, zoals de toekomstige losmaakbaarheid van de gebouwelementen. Hierbij dient goed te worden gekeken naar de invloed van circulair materiaalgebruik op de investerings- en exploitatiekosten. Circulariteit kan ook gaan over de wijze waarop de school omgaat met het gebruik van materialen na ingebruikname, bijvoorbeeld op het gebied van afvalreductie.
- e. Voor toekomstbestendigheid wordt ingezet op maximale flexibiliteit. Gebouwen kunnen op deze manier meebewegen met groei en krimp van scholen en kunnen toekomstige onderwijsconcepten faciliteren. Het gaat zowel om interne flexibiliteit, als om transformatiemogelijkheden van het vastgoed. De (bouw-/installatie)technische kwaliteit van de

schoolgebouwen is uitstekend en onderhoudsvriendelijk. Dit zorgt ervoor dat gebouwen lang mee gaan.

- f. De buitenruimte wordt duurzaam, bio divers en klimaat adaptief ingericht, denk aan groen-blauwe schoolpleinen. Dit zijn schoolpleinen waar veel groen is geïntegreerd en waar extra aandacht wordt besteed aan (regen)water-infiltratie. Scholen bevinden zich bij voorkeur in een groene omgeving, dus nabij publiek groen en de schoolpleinen kunnen ook door de wijk worden gebruikt.
 - g. Ten aanzien van inclusiviteit en toegankelijkheid: schoolgebouwen in Zuidplas kenmerken zich als een inclusieve en toegankelijke omgeving. Dit gaat in eerste instantie over het includeren van mensen met een beperking in de samenleving door ontmoeting. Dit heeft ook een weerslag op de huisvesting, bijvoorbeeld dat gebouwen ruim van opzet zijn en beschikken over een lift. Ook kinderen met een beperking kunnen worden ontvangen. Een toegankelijke omgeving is een omgeving waar kinderen en volwassenen zich zelfstandig door het gebouw kunnen bewegen, zonder hulp van derden. Toegankelijkheid betekent ook dat het gebouw geschikt is voor diverse gebruikersgroepen, hierbij hoort een streven naar meer samenwerking tussen primair onderwijs en speciaal onderwijs of tussen het onderwijs en zorg- of wijkvoorzieningen (zie thema 4. Samenwerking). Voor de kwaliteit van de schoolgebouwen leidt dit tot de aanwezigheid van multifunctionele ruimten die door diverse gebruikers voor verschillende doeleinden kunnen worden ingezet. Indien dit leidt tot meer benodigde vierkante meters, is de bereidheid er vanuit de gemeente om dit te faciliteren en indien noodzakelijk buiten de normatieve kaders van de verordening te treden.
2. **Een goede schoollocatie.** In het algemeen geldt dat een groene, veilige omgeving met goede infrastructuur belangrijk is. Ook kan gekeken worden naar situering nabij voorzieningen waarbij het onderwijs aansluiting kan vinden, zoals sport- of wijkfuncties of de reeds gevestigde kinderopvang of BSO.
 - a. Voor het primair onderwijs geldt aanvullend dat de school zich in de wijk bevindt waar kinderen leeftijdsgenoten ontmoeten. Kinderen kunnen veilig te voet of met de fiets naar school.

- b. Voor het voorgezet onderwijs zijn toegankelijke fietspaden en een goede OV verbinding belangrijk. De schoollocatie moet goed bereikbaar zijn voor het voedingsgebied. VO scholen zijn bij voorkeur ook in de nabijheid van bedrijven, instellingen (zorg, cultuur, sport) en MBO (partners) gesitueerd.
 - c. De doelgroep van de school is bepalend voor de geldende locatie-eisen. Per project zal ingezoomd worden op de doelgroep, om te bepalen aan welke eisen de locatie voor deze doelgroep moet voldoen.
 - d. Om te bepalen wat een goede locatie van een schoolgebouw is, wordt ook gekeken naar huidige samenwerkingen en de impact die een potentiële verplaatsing van een school zou hebben.
3. **Ruimte voor cultuur, sport en bewegen is ook onderdeel van de kwaliteit van onderwijshuisvesting.** Het uitgangspunt is het multifunctioneel inzetten van gymzalen voor o.a. (sport) verenigingen, onderwijs en cultuur. De gymzalen maken integraal onderdeel uit van het IHP. De behoefte aan klokuren sport en bewegen worden getoetst aan de beschikbaarheid en kwaliteit van de aanwezige gymvoorzieningen. De wetswijziging 'deugdelijkheidsseis bewegingsonderwijs' (amendement Heerema, van Nispen), wordt in acht genomen. Deze treedt in werking per schooljaar 2023-2024.
4. **Investeren in kwaliteit:** schoolbesturen financieren mogelijk (en binnen de wettelijke mogelijkheden) op basis van Total Cost of Ownership (TCO) een deel van de bovenwettelijke ambities (gewenste kwaliteit) van een nieuwbouw- of renovatieopgave. Deze investering komt bijvoorbeeld de duurzaamheid van het gebouw op het gebied van onderhoud en exploitatie ten goede.. In het IHP wordt met elkaar verkend welke methode geschikt is om uiteindelijk per project deze berekeningen te maken (zie ook par. 6.1. en par. 6.11.).

3.7. Bouwsteen 4: Beleid en Regie

Deze bouwsteen geeft aan hoe gemeente en schoolbesturen met elkaar samenwerken op het gebied van onderwijshuisvesting. Het zegt iets over het beleid dat zij willen vastleggen in het Integraal Huisvestingsplan en hoe ze hier uitvoering aan willen geven. Alle onderstaande onderdelen hebben te maken met de status van het IHP.

1. **De gemeente en de schoolbesturen voeren samen de regie op schoolgebouwen.** Gemeenten zijn onder andere verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreidingen. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhoud en de exploitatie van schoolgebouwen. De schoolbesturen voeren de regie op het onderwijsaanbod en de diversiteit daarvan. In het OOGO vindt de afstemming van deze regie plaats.
2. **Dit IHP is in lijn met het voorstel van de PO-raad, VO-raad en VNG om IHP's in de wetgeving te verankeren.** In de geest van de nieuwe wet wordt het IHP vastgesteld als lange termijn plan waar gemeente en schoolbesturen zich aan committeren. Juridisch gezien wordt het geen vaststellingsovereenkomst, om een mate van flexibiliteit te behouden. Wel spreken schoolbesturen en gemeente zich uit enkel af te wijken van het IHP als daar een zwaarwegende motivatie onder ligt.
3. **Vaststellen van het IHP.** Het IHP komt tot stand in een apart project met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties. Het OOGO, het College van Burgemeesters en Wethouders en de Raad stellen het IHP vast voor de eerste vijf jaar met een doorkijk tot 20 jaar.
4. **Het IHP is een huisvestingskader voor onderwijshuisvesting en duidt investeringsopgave voor de eerste vijf jaar.** Het IHP geeft voor de komende 20 jaar een bovendien een indicatie van benodigde investeringen. Tevens wordt de prioritering van de projecten opgenomen. Op basis van de prioritering wordt een uitvoeringsprogramma voor de eerste vijf jaar opgesteld en worden er uiteindelijk haalbaarheidsstudies per project gemaakt die bepalend zijn voor de wijze waarop de financiering in de gemeentelijke begroting moet worden verwerkt (zie ook 8 en 9).
5. **Het IHP** vervangt voor de eerste vijf jaar de aanvraagprocedure voor nieuwbouw en overige voor blijvend of voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen (artikel 2.a lid 1 t/m lid 8 van de verordening). Aanvragen voortkomend uit het IHP worden impliciet geacht een aanvraag te zijn op grond van de verordening. Dit wordt ook op deze wijze in de verordening vastgelegd. Uitzonderingen zijn de nieuwbouw voor een nieuw te stichten school, kosten voor eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair (artikel 2.a lid 1, lid 6 en lid 7 van de verordening).

6. **Voor spoedaanvragen of andere zaken die buiten het IHP vallen door onvoorziene omstandigheden (zoals constructiefouten of onvoorziene tijdelijke huisvesting) blijft de verordening van kracht.** Op dergelijke onvoorziene omstandigheden na, is de afspraak dat er geen gebruik wordt gemaakt van de route via de verordening. Gemeenten en schoolbesturen zullen in overleg bepalen of een situatie een spoedaanvraag vereist.
7. **Het IHP wordt na vier jaar herijkt.** Het actualiseren van het IHP duurt immers ca. een jaar. Vervolgens wordt er weer een uitvoeringsprogramma opgesteld voor een termijn van vijf jaar. De voortgang van het uitvoeringsprogramma wordt ieder jaar geëvalueerd. Daarbij wordt gecontroleerd of het IHP en uitvoeringsprogramma en de bijbehorende randvoorwaarden nog actueel zijn. De evaluatie is ook om te leren van het voorgaande jaar.
8. **Na vaststelling van het IHP wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld voor een termijn van vijf jaar.** In het uitvoeringsprogramma worden afspraken gemaakt over de samenwerking op programma- en projectniveau. De keuze voor vijf jaar is bewust: één jaar langer dan een collegeperiode. In het uitvoeringsprogramma worden volgens jaarprogramma's projecten nader geconcretiseerd. Tevens wordt er in het IHP een doorkijk tot 20 jaar gegeven.
9. **Per project verleent de Raad definitief het krediet.** Zodra het project actueel wordt zal het project getoetst worden aan de gehanteerde randvoorwaarden uit het IHP. Een dergelijke toets wordt vaak gedaan middels een haalbaarheidsstudie, ook wel businesscase genoemd. Vervolgens worden de randvoorwaarden uit het IHP indien nodig geactualiseerd en wordt het definitieve krediet bij de raad aangevraagd. Er kan een budgettaire afwijking zitten tussen het aangevraagde krediet en de budgetten zoals benoemd in hoofdstuk 6 van dit IHP. Deze kredietaanvraag is niet afhankelijk van bijvoorbeeld de 1 februari deadline uit de verordening of de financiële cyclus van de gemeente zoals de voorjaarsnota.
10. **Per project wordt de maatschappelijke functie van de school en gymzalen onderzocht:** voordat gestart wordt met de haalbaarheidsstudie wordt breed onderzocht welke (maatschappelijke) voorzieningen in het gebouw gerealiseerd kunnen worden, of met welke partijen samengewerkt kan worden en wat dit betekent

voor de bruto vloeroppervlakte van het gebouw. Denk hierbij aan alle partijen die zijn genoemd bij bouwsteen 2 (samenwerking).

11. **Prognose:** de prognoses waar overeenstemming over is vormen het uitgangspunt.

3.8. Bouwsteen 5: Renovatie

Deze bouwsteen geeft aan hoe gemeente en schoolbesturen omgaan met renovatie.

1. **Renovatie is een volwaardig alternatief voor nieuwbouw.** Renovatie (lees: vernieuwbouw) is wettelijk nog niet geregeld. Renovatie kan een duurzamere oplossing zijn dan nieuwbouw. Ten aanzien van renovatie wordt aangesloten op het voorstel van de PO-raad, VO-raad en VNG.
 - a. Renovatie wordt opgenomen als voorziening. In de huidige situatie zijn gemeenten alleen verantwoordelijk voor nieuwbouw wanneer een gebouw aan het einde van zijn levensduur is (art. 2 verordening). Door renovatie op te nemen als voorziening ontstaat de mogelijkheid om bij een gebouw dat aan het einde van zijn levensduur is ook renovatie toe te passen.
 - b. Renovatie is daarbij een integrale levensduurverlengende ingreep in het gebouw, waarmee de levensduur van het gebouw met ten minste 25 jaar, maar bij voorkeur 40 jaar, wordt verlengd.
 - c. Uitgangspunt bij renovatie is dat de aanpassingen die leiden tot een levensduurverlenging van ten minste 25 jaar voor rekening komen van de gemeente, waarbij mogelijk op basis van Total Cost of Ownership (zie bouwsteen 3, punt 4.) een investeringsbijdrage van het schoolbestuur aan de dekking van de bovenwettelijke ambities (gewenste kwaliteit) renovatie wordt toegevoegd (zie ook par. 6.1. en par. 6.11.).
2. **Per situatie wordt een afweging gemaakt (bijvoorbeeld in een haalbaarheidsonderzoek) of nieuwbouw of renovatie de beste oplossing is.** Daarbij worden de volgende aspecten meegenomen:
 - a. Het streven is om een kwaliteit te realiseren die vergelijkbaar is met nieuwbouwkwaliteit.
 - b. Er worden alleen gebouwen gerenoveerd die ook na de renovatie goed bezet zijn. Er wordt niet gerenoveerd voor leegstand.

- c. Er wordt bij renovatie rekening gehouden met de onderwijskundige functionaliteit van de gebouwen.
- d. Er wordt bij renovatie rekening gehouden met de culturele en maatschappelijke waarde.
- e. De kosten en mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting worden meegenomen in de afweging voor nieuwbouw of renovatie (renovatie op huidige locatie, nieuwbouw op huidige locatie en nieuwbouw elders).

3.9. Bouwsteen 6: Medegebruik / Verhuurbeleid bij IKC's

Deze bouwsteen omschrijft de beleidskeuzes bij medegebruik/verhuur van IKC's voor zowel bestaande als nieuwe situaties waarbij de gemeente het economisch claimrecht heeft. Deze uitgangspunten kunnen tevens richtinggevend zijn bij medegebruik en verhuur door andere partijen in schoolgebouwen. Er wordt een onderscheid gemaakt in vier thema's en in bestaand en nieuwe situaties per thema.

Kinderopvangorganisaties worden wettelijk gezien als commerciële organisaties die de gemeente niet mag bevoordelen ten opzichte van andere commerciële organisatie. De gemeente heeft zich als economisch eigenaar in relatie tot medegebruik en verhuur te houden aan de Wet Markt en Overheid. De Wet Markt en Overheid is een hoofdstuk (4b) binnen de Mededingingswet en bevat 4 gedragsregels. Deze regels gelden voor de hele overheid, in deze bouwsteen is rekening gehouden met deze regels (Bron; Rijksoverheid).

1. Doorberekening kosten: overheden moeten alle kosten die zij maken voor een dienst doorberekenen in de prijs.
2. Bevoordelingsverbod: overheden mogen hun eigen overheidsbedrijven niet bevoordelen boven concurrerende bedrijven.
3. Gegevensgebruik: overheden mogen de gegevens waarover ze beschikken niet opnieuw gebruiken voor andere activiteiten. Dat mag alleen als andere organisaties of bedrijven ook (onder dezelfde voorwaarden) over de gegevens kunnen beschikken.

4. Functiescheiding: indien de overheid bij bepaalde diensten een bestuurlijke rol heeft en deze ook zelf uitvoert, dan mogen niet dezelfde personen betrokken zijn bij zowel het bestuur als de uitvoering.

1. **Capaciteit:** de wijze waarop om wordt gegaan met huurbescherming voor kinderopvangorganisaties en het onderscheid tussen medegebruik en verhuur.

- a. Bestaande situaties:

Bij exclusief gebruik door KOV en/of BSO capaciteit onttrokken kan worden aan de onderwijsbestemming en valt onder een huurcontract met een kostendekkend tarief (zie H5) indien de lokalen op termijn (5 jaar) niet nodig zijn voor het onderwijs van de eigen school (conform de meest actuele prognose) en er geen nieuwbouw/renovatie plaatsvindt binnen 5 jaar. In aansluiting op de WPO is de minimale duur van het huurcontract 3 jaar. De gemeente, de schoolbesturen en de kinderopvangorganisaties hebben gezamenlijk de intentie om de huur voor langere tijd te laten voortbestaan. Indien er toch een capaciteitsvraagstuk ontstaat voor het onderwijs gaan partijen, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, gezamenlijk in gesprek en op zoek naar een passende oplossing.

Bij volgtijdelijk gebruik door BSO uit te gaan van medegebruik in plaats van verhuur. De gemeente wordt jaarlijks geïnformeerd over het volgtijdelijk gebruik. Ook kunnen de gemeente, de schoolbesturen en de kinderopvang in gesprek gaan over de mogelijkheid om een beroep te kunnen doen op ruimten voor BSO welke in eigendom zijn van kinderopvang en waar overdag ruimte is voor onderwijs indien er een capaciteitsvraagstuk ontstaat.

- b. Bestaande situaties (zonder ruimteoverschot)

Schoolbesturen en gemeente willen in de nader op te stellen onderwijsvisie (streven start traject in 2023) aanvullende afspraken maken over de (on)mogelijkheden ten aanzien van het uitbreiden van bestaande gebouwen ten behoeve van IKC voorzieningen.

c. **Nieuwe situaties**

Bij **exclusief** gebruik door KOV en/of BSO extra capaciteit kan worden gerealiseerd en valt onder een huurcontract met een kostendekkend tarief. Er wordt uitgegaan van langjarige huurcontracten van minimaal 10 jaar. De gemeente, de schoolbesturen en de kinderopvangorganisaties hebben gezamenlijk de intentie om de huur voor langere tijd te laten voortbestaan. Indien er toch een capaciteitsvraagstuk ontstaat voor het onderwijs gaan partijen, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, gezamenlijk in gesprek en op zoek naar een passende oplossing.

Bij **volgtijdelijk** gebruik door BSO uit te gaan van medegebruik in plaats van verhuur. De gemeente wordt jaarlijks geïnformeerd over het volgtijdelijk gebruik. Ook kunnen de gemeente, de schoolbesturen en de kinderopvang in gesprek gaan over de mogelijkheid om een beroep te kunnen doen op ruimten voor BSO welke in eigendom zijn van kinderopvang en waar overdag ruimte is voor onderwijs indien er een capaciteitsvraagstuk ontstaat. Daarnaast onderschrijven gemeente, schoolbesturen en de kinderopvangorganisaties het belang van de BSO in het kader van een aanbod voor de gehele dag. De BSO maakt vaak gebruik van gemeenschappelijke ruimten, die bij groei van het onderwijs gevorderd of ingezet kunnen worden. Dit houdt in dat de BSO functie niet langer kan worden ingevuld. Gemeenten, schoolbesturen en kinderopvang streven daarom naar oplossingen voor capaciteitsgebrek waarbij de BSO functie niet hoeft te wijken.

2. **Eigendom:** de wijze waarop de eigendomssituatie wordt bepaald.

- a. Bestaande en nieuwe situaties: bij exclusief gebruik door KOV en/of BSO er lokaal maatwerk wordt geleverd of wordt heroverwogen ten aanzien van de gewenste eigendomsverhouding voor het gedeelte van de kinderopvang: gemeente eigenaar, schoolbestuur/schoolbesturen eigenaar of een vereniging van eigenaren met daarbij inachtneming van de voor- en nadelen bij elke situatie.

3. **Tariefstelling:** de wijze waarop het tarief wordt bepaald.

- a. Bestaande situaties: bij exclusief gebruik door KOV en/of BSO een uniform tarief wordt bepaald op basis van de totale lasten methode. De huur wordt

gebaseerd op de totale kapitaalslasten, belastingen, verzekeringen en een opslag voor vandalisme van alle schoolgebouwen in de gemeente waarvoor er nog geen afspraken zijn gemaakt over kostprijs dekkende huur na nieuwbouw of renovatie. Deze lasten worden opgeteld en gedeeld door het aantal m²'s waardoor er een huurprijs per m² ontstaat. Om dit terug te rekenen naar een totaal bedrag wordt per locatie het aantal m²'s in beeld gebracht (huurprijs = prijs per m² x aantal m²'s). Het uniforme tarief wordt jaarlijks geïndexeerd (prijsindex CBS) en om de vijf jaar geactualiseerd.

- b. Nieuwe situaties: bij exclusief gebruik door KOV en/of BSO een tarief wordt bepaald op basis van de kostprijs dekkende methode.

- c. Uitzondering nieuwe situatie: Voor nieuwe situaties waarbij er geen IKC tot stand kan komen bij een bepaling van een tarief op basis van de kostprijs dekkende methode (door een te beperkte omvang van het aantal kinderen wat kinderopvang afneemt) komen gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties overeen dat er bij **exclusief** gebruik door KOV er een correctie kan plaatsvinden op de kostprijs dekkende methode naar rato van de bezetting van de ruimte, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a. Er wordt middels onderzoek aangetoond dat er onvoldoende aanbod is aan kinderopvang.
- b. Er wordt middels een businesscase aangetoond dat KOV ook niet rendabel te maken is door de combinatie van KOV en/of BSO, andere partners en/of middelen.

4. **Financiering:** de wijze waarop de ruimten worden gefinancierd.

- a. Nieuwe situaties: voorfinanciering door de gemeente alsmede financiering door kinderopvangorganisaties blijven beide mogelijk. Gezien de onderstaande voorwaarden ligt voorfinanciering door de gemeente voor de hand.

In het geval dat de gemeente financiert wordt gesproken over voorfinanciering, omdat het doel is dat de kapitaallasten volledig door huuropbrengsten worden terugverdiend. De volgende voorwaarden zijn van toepassing:

- Het gaat om exclusief gebruik van ruimten door een aanbieder van kinderopvang.
- De kapitaallast wordt binnen een redelijke termijn terugverdiend uit de huurinkomsten.
- Het beoogde gebruik is beargumenteerd aan de hand van een behoefteonderzoek.

b. In het geval dat de kinderopvang financiert zijn de volgende voorwaarden van toepassing:

- De organisatie voor kinderopvang maakt met de bouwheer afspraken over de betrokkenheid van de ondernemer bij het ontwerp en de realisatie van de kinderopvangruimten. Deze afspraken worden contractueel vastgelegd.
- De organisatie voor kinderopvang participeert risicodragend in het totale proces van ontwerp en realisatie (aanbestedingsrisico, meer-/minderwerk e.d.).
- De organisatie voor kinderopvang krijgt geen eigendom of ander zakelijk recht in/op het schoolgebouw of het onderliggende terrein.

4. Methodiek

Dit hoofdstuk behandelt de gehanteerde methoden voor de analyse en scenario-ontwikkeling.

4.1. Capaciteitsanalyse

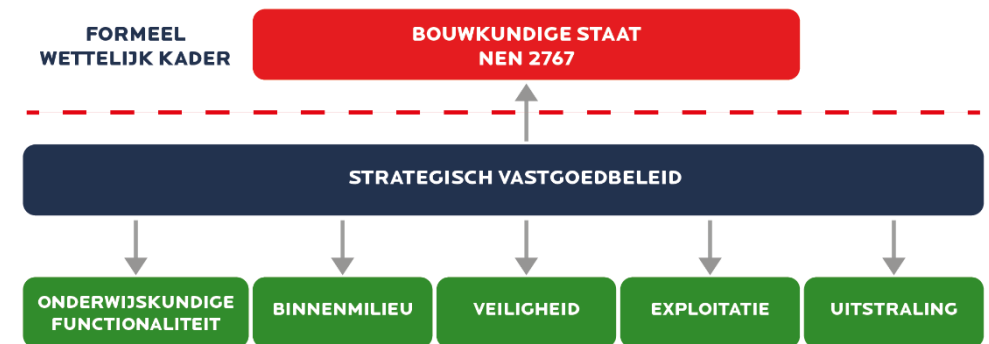
Voor alle gebouwen is de beschikbare capaciteit voor het onderwijs geanalyseerd. De capaciteitsanalyse maakt een ruimtetekort of -overschot per gebouw inzichtelijk. De ruimtebehoefte van het onderwijs wordt bepaald door de leerlingentelling en de prognose te vertalen naar ruimtebehoefte (op basis van de criteria in de verordening). Deze ruimtebehoefte wordt vergeleken met het aantal vierkante meters dat beschikbaar is: de brutovloeroppervlakte (bvo).

Opmerking: dit is een genormeerde ruimtebehoefteberekening. In de praktijk zijn er efficiënte en minder efficiënte gebouwen. Wanneer een school bijvoorbeeld veel gangen heeft, of een grote aula, kan er een genormerd ruimteoverschot zijn, terwijl dit niet zo wordt ervaren. Er is relatief immers minder effectieve onderwijsruimte. Ook wordt in de praktijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot medegebruik of verhuur van ruimten. In het IHP is vanwege het beleidsrijke karakter ruimte voor nuance op de resultaten uit deze ruimtebehoefteberekeningen.

Naast het inzichtelijk maken van eventuele ruimtetekorten is de capaciteitsanalyse van belang omdat een eventueel ruimteoverschot de schoolbesturen geld kost voor exploitatie en onderhoud. Schoolbesturen ontvangen een vergoeding op basis van het aantal leerlingen en niet op basis van het aantal m² in een school. Bovendien vormen ruimteoverschotten een risico voor de gemeente. Wanneer een gebouw geheel leeg komt te staan, zal de eigenaar (het schoolbestuur) dit terug willen geven aan de gemeente. Daarnaast dient de gemeente (op basis van de verordening) te voorzien in oplossingen voor ruimtetekorten.

4.2. Quickscans

Op basis van de verordening is alleen de bouwkundige staat een formeel toetsingscriterium. Voor het IHP is het echter niet alleen de vraag of een pand een goed *gebouw* is, maar of een pand een goed *schoolgebouw* is. In de beoordeling van het gebouwenbestand is daarom naast de bouwkundige staat ook gekeken naar onderwijskundige functionaliteit, binnenmilieu, veiligheid, exploitatie en uitstraling van de schoolgebouwen. Dit zijn thema's voor strategisch vastgoedbeleid.

Figuur 1: Elementen van quickscan-beoordelingsmethodiek

Op basis van de door HEVO ontwikkelde 'quickscan' zijn alle gebouwen op deze criteria beoordeeld en voorzien van een gewogen score, die inzicht geeft in de vervangingstermijn. De score is tijdens het vorige IHP tot stand gekomen aan de hand van bureaustudie van opgevraagde bouwgegevens, een locatiebezoek en dialoog met schooldirecteur, schoolbesturen en gemeente. Deze scores zijn bij het opstellen van het nieuwe waar nodig IHP herijkt.

De totaalscore geeft op uniforme wijze richting aan de mate van urgentie tot een levensduurverlengende ingreep in relatie tot de gebouwkwaliteit:

- < 63 punten: binnen 0-5 jaar renovatie of nieuwbouw (rood)
- 63-66 punten: binnen 5-10 jaar renovatie of nieuwbouw (oranje)
- 66-73 punten: binnen 10-20 jaar renovatie of nieuwbouw (lichtgroen)
- >73 punten: na 20 jaar of langer renovatie of nieuwbouw (donkergroen)

De quickscan leidt tot een advies voor de vervangingstermijn, ofwel het 'natuurlijke vervangingsmoment' van een schoolgebouw. Daarbij worden de verantwoordelijkheden van de gemeente en de schoolbesturen op elkaar afgestemd. Het natuurlijke vervangingsmoment voor schoolgebouwen is van belang omdat het effectief is wanneer bij ingrepen zoals nieuwbouw of renovatie) alle thema's integraal aangepakt worden. De quickscanscores zijn input voor de scenario ontwikkeling.

5. Analyse en Scenario's

In dit hoofdstuk worden de scenario's per kern en per school benoemd.

5.1. Toelichting analyse en scenario's onderwijshuisvesting

De scenario's worden onderbouwd aan de hand van de quickscanscores, de capaciteitsanalyse en strategische overwegingen. De scenario's en de prioritering zijn tot stand gekomen in samenspraak met de schoolbesturen. Er wordt nog geen afweging gemaakt ten aanzien van nieuwbouw of renovatie. Dit vereist bij de uitvoering van het IHP per locatie een gedegen afweging middels haalbaarheidsonderzoeken.

5.2. Toelichting analyse en scenario's kinderopvang

De scenario's zijn opgesteld in overleg met de gemeente en de schoolbesturen. De exacte behoefte aan kinderopvang per school en per scenario is (nog) geen onderdeel van dit IHP. Deze inventarisatie wordt reeds door de gemeente uitgevoerd. In de haalbaarheidsstudies die volgen op dit IHP wordt deze inventarisatie en de kinderopvang betrokken zodat ook hun ruimtebehoefte aan een scenario kan worden toegevoegd.

Voor het Vijfde Dorp zijn de verwachte m2's ruimtebehoefte aan kinderopvang in beeld gebracht, zodat er voldoende kavelgrootte beschikbaar is bij de scholen.

5.3. Quickscores

Het overzicht toont de resultaten van de quickscans. De bandbreedte van de scores is 4-8, er wordt op ieder individueel onderwerp dus nooit boven de 8 en nooit onder de 4 gescoord. Nieuwere schoolgebouwen (gerealiseerd na 2005) zijn niet beoordeeld. Immers, deze scholen hebben geen vervangingsopgave in de looptijd van dit IHP.

Schoolbestuur	Bouwjr.	Leeftijd	Schoolnaam	Uitstraling gebouw		Bouwkundige staat		Veiligheid		Binnenmilieu		Exploitatie		Onderwijskundige functionaliteit		Totaalscore
				1	3	1	2	2	3	3	3	3	3			
PCPONWK	1978/1988/2006	45	Loofboom (Rehoboth)	5,5	4	6	4,5	4	5	55,5						
SGH	1949/1959	74	De Terp (oude deel)	6	4	5,5	5	4	5	56,5						
PCPONWK	1980	43	Gideonschool (Kroonkruid)	5,5	4	6	5	4	5	56,5						
RVKO	1980	43	De Wingerd	5,5	4	6	5	4	5	56,5						
SGH	1978	45	Prins Willem Alexander (Goudmos)	5,5	4	6	4,5	4	6,5	60,0						
Monton	1966/1991	57	Montessorischool (oude deel)	5,5	4	5,5	4	6	6	61,0						
D4W	1913/1950/1985	73	De Nessevliet (Hoofdgebouw)	7	4	6	5	6	5	62,0						
SGH	2002	21	De Terp (nieuwe deel)	6	6	5,5	5,5	4	5	63,5						
SGH	1998	25	Ixije	6	5,5	6	5,5	5	5	64,5						
D4W	2015	8	De Nessevliet (Semi-permanent)	6	6	6	5,5	7	4	67,0						
Monton	2002	21	Montessorischool (nieuwe deel)	5,5	6,5	5,5	5,5	6	6	71,5						
SGH	2006	17	't Reigerbos													
D4W	2006	17	De Eendragt													
PCPONWK	2008	15	Elim													
RVKO	2008	15	De Wingerd (Beethovenlaan)													
SGH	2010	13	Prins Willem Alexander (Donge)													
PCPONWK	2010	13	Gideonschool (Donge)													
De Groeiling	2015	8	Sint Jozefschool													
D4W	2015	8	Meester Lalleman													
SGH	2018	5	Keijzerschool													
VSISMDBM	2018	5	Rehoboth													
SGH	2021	2	't Reigerbos (Koningskwartier)													
D4W/De Groeiling	2022	1	IKC Koningskwartier													
Boor	1968	55	Thorbecke (oude deel)	6	4,5	6	5	5	5,5	62,0						
Boor	2004	19	Thorbecke (nieuwe deel)	6	7	6	5	6	5,5	71,5						
CVO	2014	9	Comenius													

De beoordelingscriteria zijn als volgt:

1. **Uitstraling:** de basis voor de beoordeling van de uitstraling van een schoolgebouw is de architectuur. Dit onderdeel heeft betrekking op de buitenkant van het gebouw en is vaak afhankelijk van de bouwperiode. Er wordt tevens gekeken naar de stedenbouwkundige kwaliteit in relatie tot de omgeving én de uniformiteit van het gebouw.
2. **Bouwkundige staat:** De basis voor de beoordeling van de bouwkundige staat is de economische en technische levensduur van een schoolgebouw. Het gekozen uitgangspunt is dat een schoolgebouw gemiddeld een economische en technische levensduur heeft van 40 jaar. Rond het 40^e levensjaar van een schoolgebouw ontstaat er een natuurlijk moment waarop bouwkundige elementen vervangen moeten worden. Er wordt ook rekening gehouden met eventuele levensduurverlengende renovaties van 20 of 40 jaar. Daarnaast wordt de status van de bouwkundige elementen beoordeeld en wordt gekeken naar de gemiddelde uitgaven voor onderhoud in relatie tot de voormalige materiële instandhoudingsvergoeding.
3. **Veiligheid:** de basis voor de beoordeling van de veiligheid van een schoolgebouw is de gebruiksvergunning van de brandweer. Daarmee wordt voldaan aan de voorschriften over het beperken van de kans op brand, het beperken van de gevolgen van brand en het vluchten uit een gebouw bij brand.

Het kan voorkomen dat er veiligheidsproblemen zijn in een gebouw welke niet direct in strijd zijn met de gebruiksvergunning en andere wettelijke eisen. In dat geval worden deze benoemd en wordt de score eventueel aangepast.
4. **Binnenmilieu:** de basis voor de beoordeling van het binnenmilieu van een schoolgebouw is de mogelijkheid om lesruimten voldoende te kunnen ventileren. Er wordt bij de aanwezigheid van een gebalanceerde installatie of mechanisch ventilatiesysteem gekeken naar welke Frisse Scholen Klasse gerealiseerd is. In 2012 en 2015 zijn de eisen in het Bouwbesluit voor

nieuwbouw zodanig verzaamd, dat bij nieuwbouw voor het binnenmilieu minimaal klasse B gerealiseerd moet worden. Zonder een gebalanceerde installatie of mechanisch ventilatiesysteem kan een schoolgebouw niet voldoen aan de huidige eisen en normen uit het Bouwbesluit. Dan resteren slechts natuurlijke ventilatiemogelijkheden. Daarbij wordt in de beoordeling een onderscheid gemaakt in de hoogte van de natuurlijke ventilatiemogelijkheden.

5. Exploitatie & Duurzaamheid: de basis voor de beoordeling van de exploitatie van een schoolgebouw het verbruik van gas- en elektra ten opzichte van de voormalige mi-vergoeding.

6. Onderwijskundige functionaliteit: de basis voor de beoordeling van de onderwijskundige functionaliteit van een schoolgebouw is het aan te passen bruto vloeroppervlak (bvo) om het gebouw weer volledig aan te laten sluiten bij het onderwijskundige wensen van de school. Dit wordt als volgt geïnterpreteerd:

Er wordt gevraagd naar de onderwijskundige visie en het concept van de school. Deze wordt uitgebreid toegelicht. In gesprek met de directie wordt geïnterpreteerd welke lesruimten eventueel ontbreken om het onderwijsconcept te faciliteren.

Vervolgens wordt stilgestaan bij het eventueel ontbreken van aanvullende ruimten zoals gemeenschappelijke ruimten (aula), praktijkruimten (in het VO), stafruimten, bergruimten en ruimten voor passend onderwijs (mindervalide toiletten en rolstoeltoegankelijkheid).

5.4. Scenario's

De scenario's geven per kern aan wat de status van de school locaties is en welke scenario's hiervoor voorzien zijn. De status per schoollocatie is op basis van een aantal gegevens samengevat in een kaart per kern.

5.4.1 Toelichting kaarten

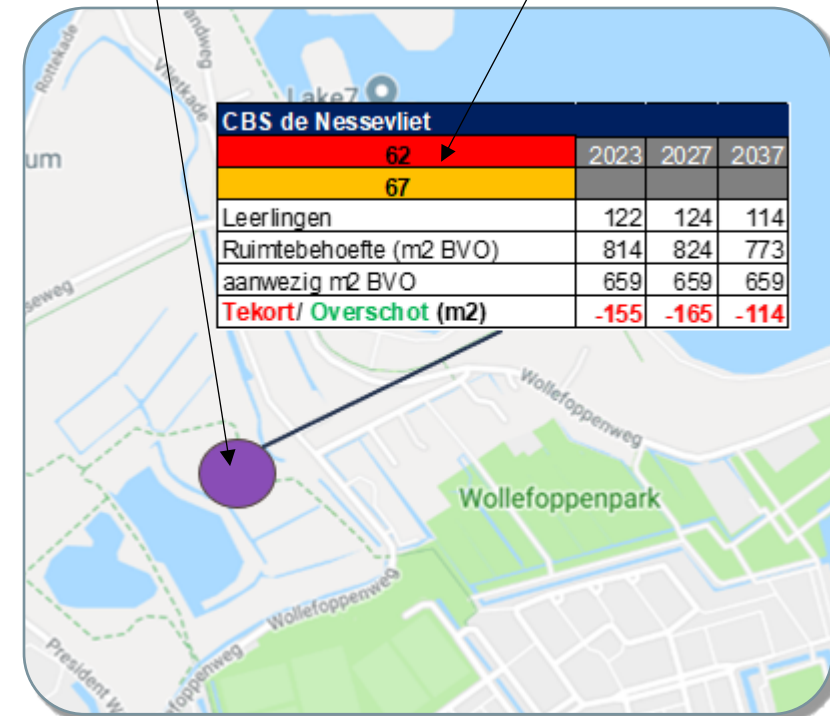
De kaarten maken per kern scenario's inzichtelijk die in samenspraak met de schoolbesturen tot stand zijn gekomen. Hieronder volgt een toelichting over hoe de kaarten en labels gelezen moeten worden:

- De labels in de kaarten geven een toelichting op het betreffende schoolgebouw.
- De kleur van de stip op de kaart correspondeert met het schoolbestuur.
- Onder de schoolnaam staat de quickscanscore weergegeven met de kleur van de vervangingstermijn. In het geval van meerdere bouwdelen, zijn er ook meerdere quickscanscores.
- Het label geeft de leerlingenprognose voor 2023, 2027 en 2037 weer.
- Het label geeft de bijbehorende ruimtebehoefte, bestaande m² bvo en ruimtetekorten/-overschotten weer. Overschotten worden hierbij in het groen weergegeven en tekorten in het rood.

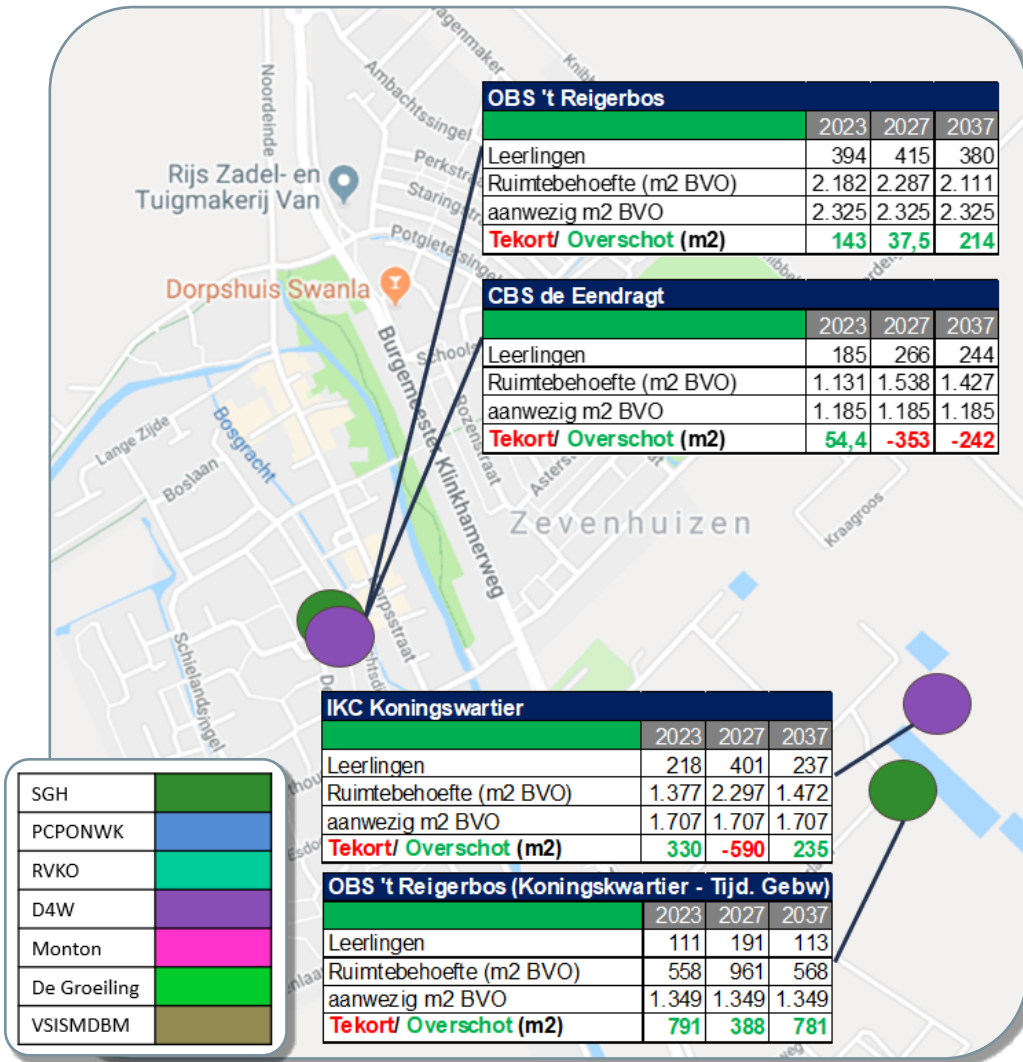
SGH	■
PCPONWK	■
RVKO	■
D4W	■
Monton	■
De Groeiling	■
VSISMDBM	■

Vervangingstermijn

0-5 jaar
5-10 jaar
10-20 jaar
>20 jaar

5.4.2 Zevenhuizen

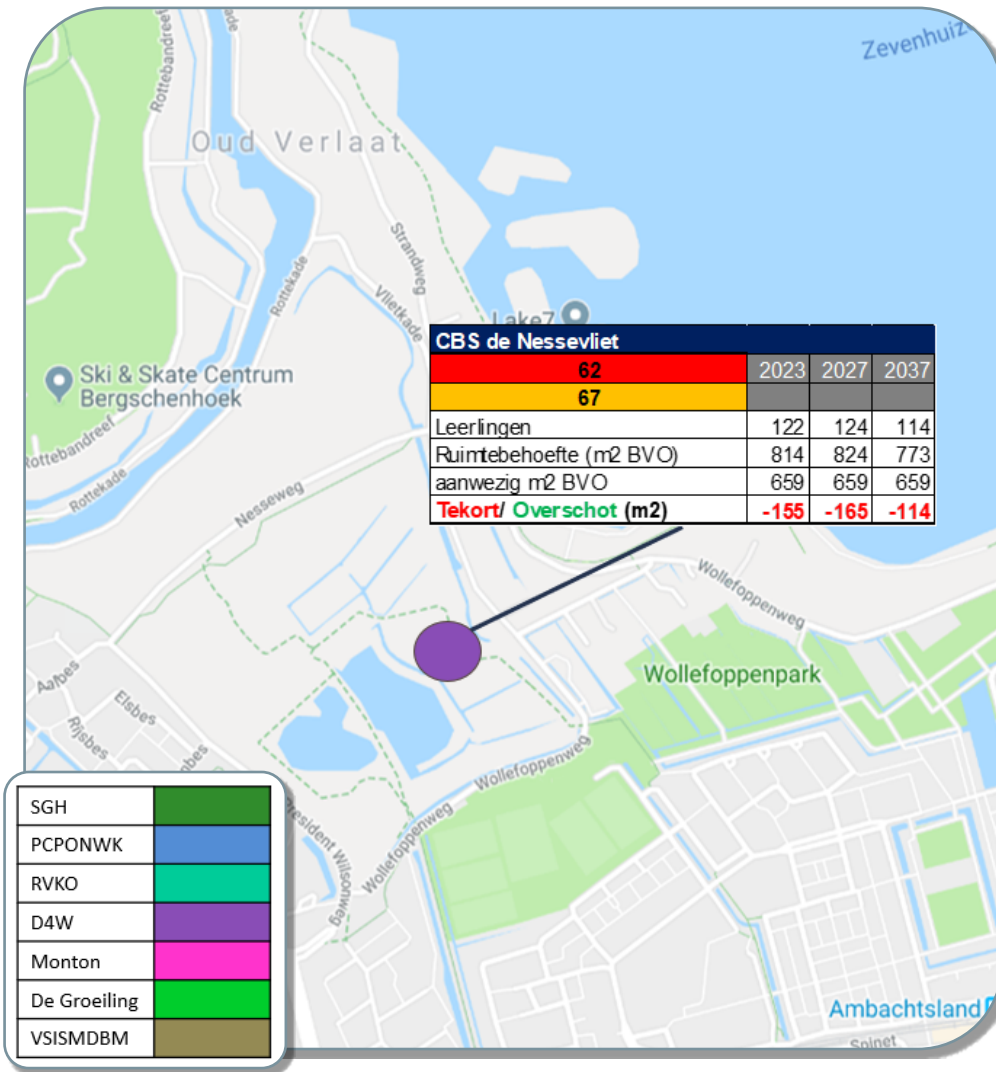
0 tot 5 jaar

CBS de Eendragt: het gewenste scenario is uitbreiding voor het toekomstige ruimtetekort. Er wordt uitgegaan van een uitbreiding van 373m2. Dit is gebaseerd op de piek van het ruimtetekort in 2029. In een haalbaarheidsstudie dient de exacte omvang van de uitbreiding nader onderzocht te worden.

IKC Koningskwartier: het gewenste scenario is uitbreiding voor het toekomstige ruimtetekort. Er wordt uitgegaan van een uitbreiding van 202m2. Dit is gebaseerd op de piek van het ruimtetekort in 2027. In een haalbaarheidsstudie dient de exacte omvang van de uitbreiding nader onderzocht te worden.

OBS 't Reigerbos: voor de beide locaties zijn geen opgaven voorzien in de periode 0 tot 20 jaar.

5.4.3 Kern Oud Verlaat

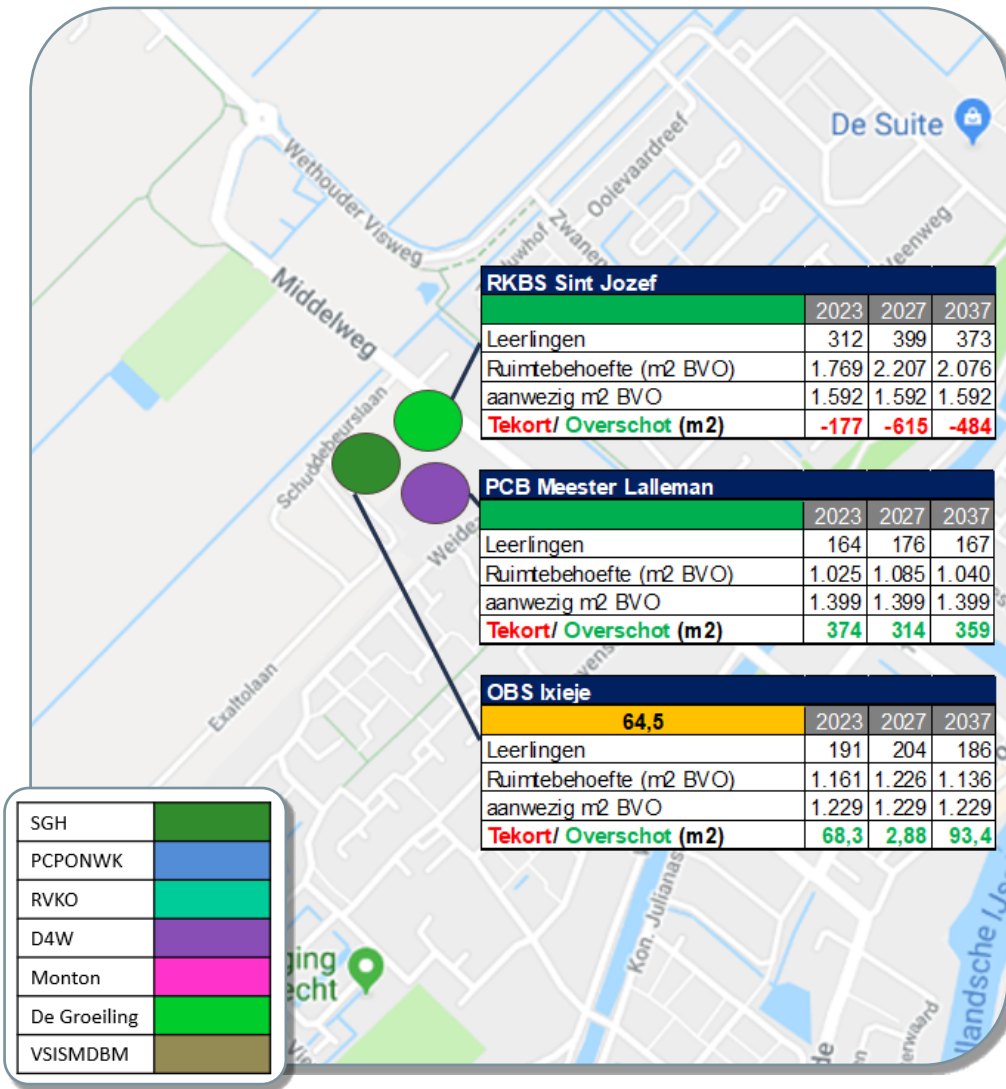

0 tot 5 jaar

CBS de Nessevliet: het gewenste scenario is nieuwbouw of renovatie voor de oude bouwdelen uit 1913/1950/1985 binnen 0 tot 5 jaar en voor het semi permanente bouwdeel uit 2015 binnen 5 tot 10 jaar (slechts twee lokalen). Gelet op de beperkte omvang en het tijdelijke karakter van het semi permanente gedeelte wordt de opgave als één geheel opgenomen voor de periode 0 tot 5 jaar. Het op de kaart weergegeven ruimtetekort wordt door het schoolbestuur niet ervaren omdat het aantal lokalen passend is. Er mist wel een speellokaal.

Op het moment van nieuwbouw of renovatie wil het schoolbestuur streven naar een omvang van 220 leerlingen zodat de school een volume heeft wat aansluit op de in de bouwstenen (par. 3.4.) geformuleerde omvang. In een haalbaarheidsstudie dient nader onderzocht te worden wat de daadwerkelijke omvang van de school kan worden en op welke locatie de school gehuisvest wordt. Door het schoolbestuur is aangegeven dat de inpasbaarheid van een mogelijk nieuw gebouw op de huidige locatie lastig is, mede gelet op een conciërge woning die niet in eigendom is van het schoolbestuur of de gemeente. Een eerste gedacht is om de nieuwbouw van de school te combineren met dorpshuis de Vierkap.

5.4.4 Kern Moordrecht

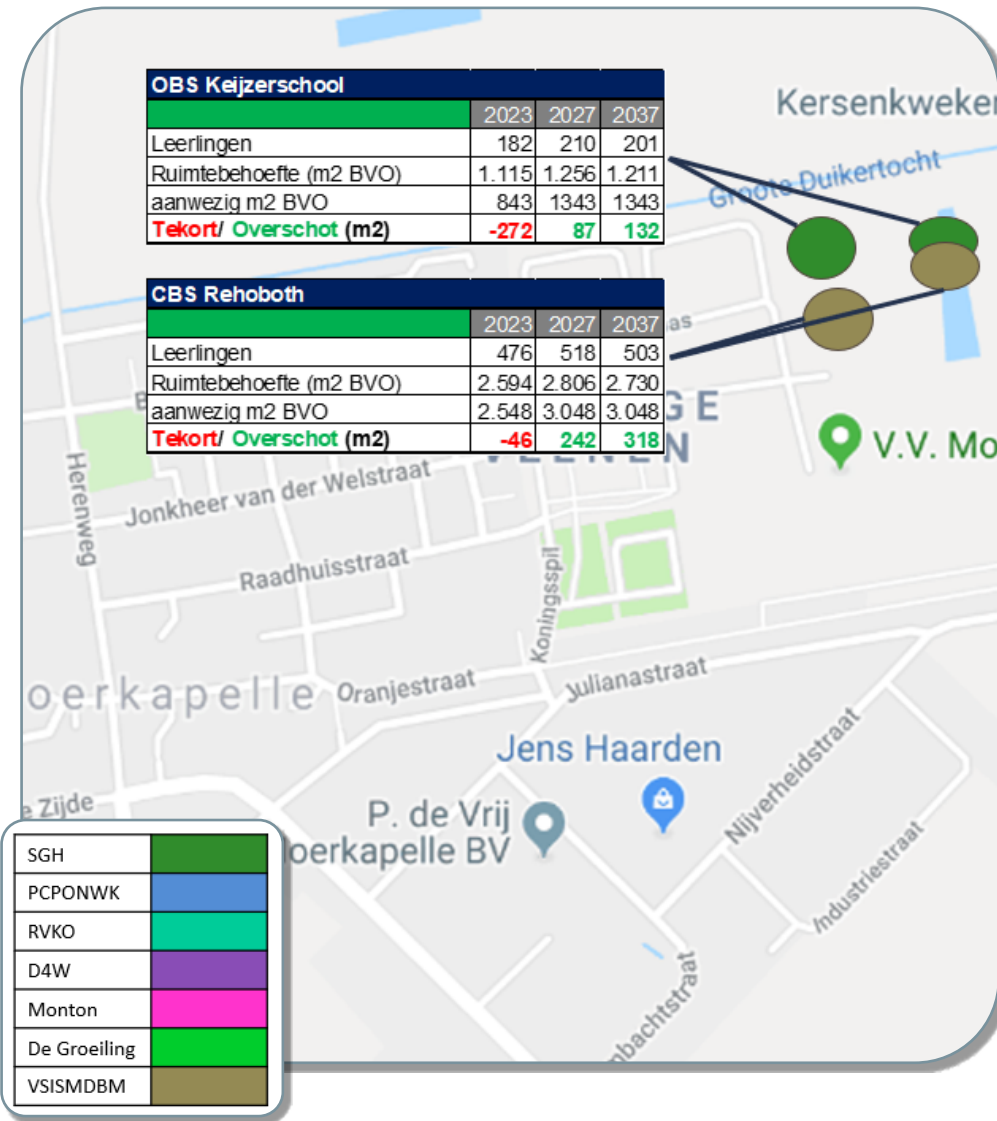

0 tot 5 jaar

RKBS Sint Jozef / PCB Meester Lalleman: het gewenste scenario is uitbreiding voor het toekomstige ruimtetekort. Er wordt uitgegaan van een uitbreiding van 311m2. Dit is gebaseerd op de piek van het ruimtetekort in 2028. In een haalbaarheidsstudie dient de exacte omvang van de uitbreiding nader onderzocht te worden.

OBS Ixije: het gewenste scenario is nieuwbouw of renovatie voor het gebouw uit 1998 in de periode 5 tot 10 jaar. Dit is een relatief korte termijn gezien de leeftijd van dit gebouw. Uit de quickscan is gebleken dat het schoolbestuur relatief hoge kosten heeft voor onderhoud en dat het gebouw een onlogische structuur en vorm van klaslokalen heeft. Dit beperkt de onderwijskundige mogelijkheden. Er wordt uitgegaan van een omvang van 191 leerlingen, dit is de huidige teldatum van 2022. In een haalbaarheidsstudie dient de exacte omvang nader onderzocht te worden.

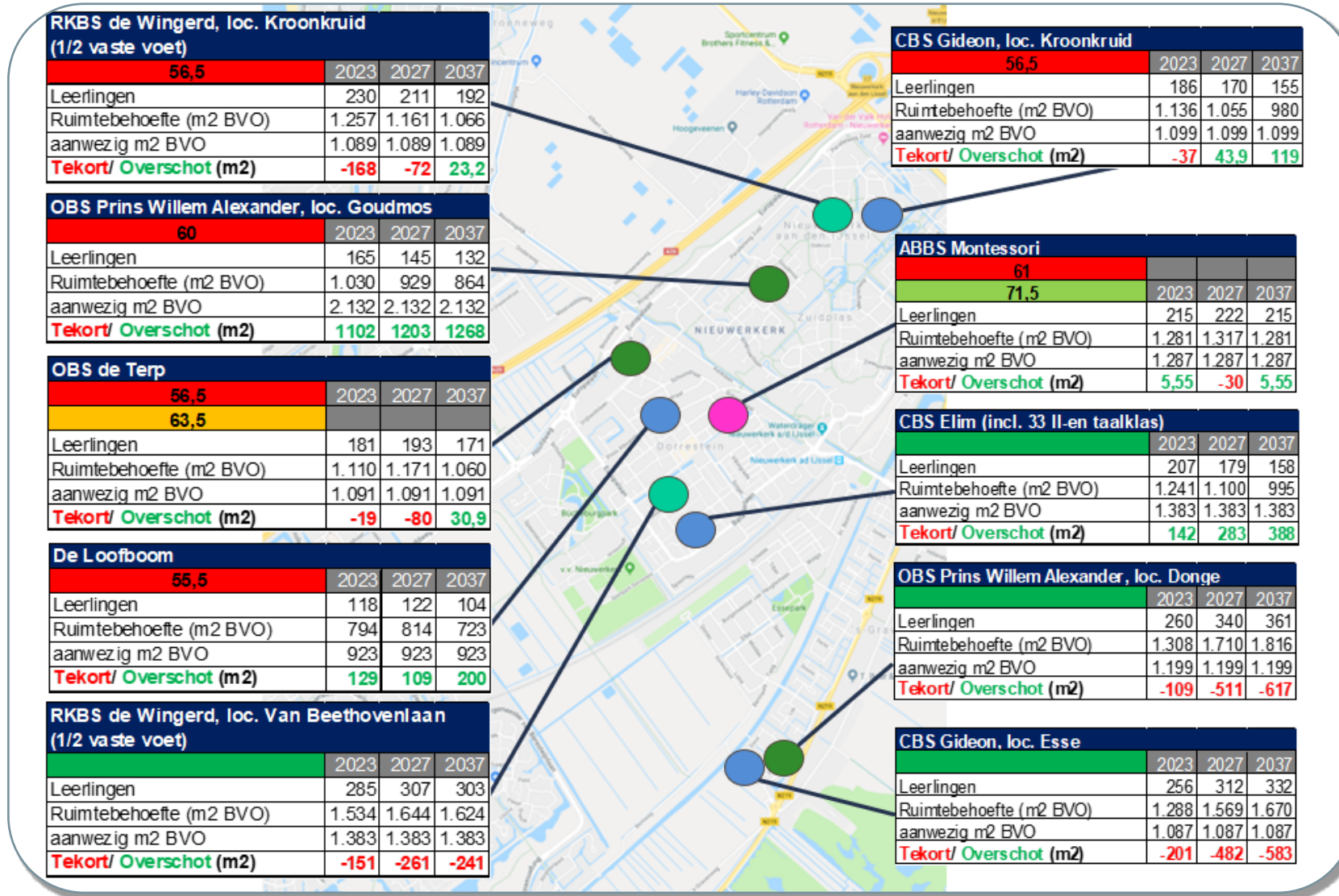
5.4.5 Kern Moerkapelle

Lopende projecten vanuit vorige IHP

OBS Keijzerschool en CBS Rehoboth: er vindt uitbreiding plaats voor het huidige en toekomstige ruimtetekort in een nieuw gebouw. De gemeente en de schoolbesturen werken aan een plan voor vier tijdelijke lokalen voor de korte termijn en tien permanente lokalen voor de lange termijn (in totaal 1000m2 BVO extra per 2024 met de aanname dat dit per school 500m2 betreft).

5.4.6 Kern Nieuwerkerk aan den IJssel, primair Onderwijs

SGH	Green
PCPONWK	Blue
RVKO	Light Green
D4W	Purple
Monton	Pink
De Groeiling	Light Green
VSISMDBM	Brown

Lopende projecten vanuit vorige IHP

RKBS de Wingerd loc. Kroonkruid, CBS Gideon, loc. Kroonkruid en OBS Prins Willem Alexander, loc. Goudmos: er dient nieuwbouw gerealiseerd te worden voor de scholen. De gemeente en de schoolbesturen werken aan een plan voor de definitiefase van dit project.

OBS Prins Willem Alexander, loc. Donge en CBS Gideon, loc. Esse: er dient uitbreiding plaats te vinden voor het huidige en toekomstige ruimtetekort. De gemeente en de schoolbesturen werken aan een plan voor de realisatie van 1.009m² in en om het bestaande gebouw. In dit plan wordt de kinderopvang elders gehuisvest.

RKBS de Wingerd, loc. Van Beethovenlaan: het op de kaart weergegeven ruimtetekort wordt in de huidige situatie opgelost doordat de school drie lokalen in medegebruik heeft.

0 tot 5 jaar

De Loofboom: het gewenste scenario is nieuwbouw of renovatie voor het gebouw uit 1978/1988 en enkele stafruimten uit 2006. Gezien de verwevenheid van de bouwdelen wordt de opgave als één geheel opgenomen voor de periode 0 tot 5 jaar. Er wordt uitgegaan van een omvang van 118 leerlingen, dit is de huidige teldatum van 2022. In een haalbaarheidsstudie dient de exacte omvang nader onderzocht te worden.

OBS de Terp: het gewenste scenario is nieuwbouw of renovatie voor het gebouwdeel uit 1949/1959 in de periode 0 tot 5 jaar en voor het gebouwdeel uit 1998 in de periode 5 tot 10 jaar. Gezien de verwevenheid van de bouwdelen wordt de opgave als één geheel opgenomen voor de periode 0 tot 5 jaar. Er wordt uitgegaan van een omvang van 181 leerlingen, dit is de huidige teldatum van 2022. In een haalbaarheidsstudie dient de exacte omvang nader onderzocht te worden.

ABBS Montessori: het gewenste scenario is nieuwbouw of renovatie voor het gebouwdeel uit 1966/1991 in de periode 0 tot 5 jaar en voor het gebouwdeel uit 2002 binnen 10 tot 20 jaar. Gelet op de omvang van het gebouwdeel uit 2002 wordt deze opgave gefaseerd over deze twee termijnen. Er wordt uitgegaan van een omvang van

215 leerlingen, dit is de huidige teldatum van 2022. Daarbij wordt een verdeling gehanteerd van 60% in de periode 0 tot 5 jaar en 40% in de periode 5 tot 10 jaar. In een haalbaarheidsstudie dient de exacte verdeling en de mogelijkheid om de opgave integraal aan te pakken in bijvoorbeeld de periode 5 tot 10 of 10 tot 20 jaar nader onderzocht te worden.

Integrale opgave De Loofboom, OBS de Terp en ABBS Montessori: gezien de vergelijkbare vervangingstermijn van de schoolgebouwen en de relatief beperkte afstand tot elkaar in Nieuwerkerk aan den IJssel is met de schoolbesturen gesproken over een mogelijke clustering van twee of drie van de scholen. De schoolbesturen hebben aangegeven hier open voor te staan en dit nader te willen verkennen in een haalbaarheidsstudie. PCPONWK geeft wel aan dat zij in basis de voorkeur geeft aan solitaire huisvesting. Daarnaast hebben de schoolbesturen aangegeven dat een clustering van twee scholen uit ervaring meer voor de hand ligt dan een clustering van drie scholen. Dit onderzoek dient tijdig te worden opgestart.

Opvang nieuwkomers / CBS Elim: in de huidige situatie worden door de school twee groepen nieuwkomers (in totaal 33 leerlingen) opgevangen. Naar verwachting zal in de gemeente Zuidplas de behoefte aan deze opvang toenemen naar ca. 7 groepen (in totaal ca. 110 leerlingen). De gemeente en schoolbesturen zijn in overleg over de mogelijkheid om capaciteit te creëren

Leerlingen Speciaal Basisonderwijs: de gemeente Zuidplas zet in op inclusief onderwijs. Momenteel (teldatum 2022) zijn er 91 leerlingen in de gemeente Zuidplas die elders gebruik maken van het speciaal basisonderwijs (SBO). De gemeente wil samen met de schoolbesturen bij nieuwbouw/renovatie opgaven ook ruimte creëren voor thuisnabij onderwijs voor het SBO. Er wordt uitgegaan van mogelijke huisvesting voor deze 91 leerlingen bij de nieuwbouw/renovatie opgaven in Nieuwerkerk aan den IJssel.

5.4.7 5^e dorp

De realisatie van het Vijfde Dorp is een grote opgave en zal naar verwachting ca. 8.000 woningen omvatten. Dit betekent eveneens een grote opgave voor het onderwijs en voor de onderwijshuisvesting. Het proces om te komen tot een actualisatie van het IHP is ingezet om een perspectief te schetsen van de benodigde onderwijshuisvesting voor het vijfde dorp.

Er is een analyse gemaakt van de verwachte benodigde omvang van de scholen. Dit heeft in nauwe afstemming met de prognosemaker Postmus Advies plaatsgevonden. Daarbij is uitgebreid gekeken naar het mogelijk te verwachten aantal kinderen per woning. Hiervoor is zowel gekeken naar de richtlijnen voor de prognosesystematiek (de zogeheten referentielijn ter bepaling van het aantal kinderen per woning) alsmede naar de daadwerkelijke aantallen kinderen in overige nieuwbouwwijken en dorpen van de afgelopen jaren. Daarbij is gekeken naar de ontwikkeling van nieuwbouwwijken in Barendrecht, Assen, Utrecht, Ede, Oosterhout, Gouda, Zuidplas, Weert en Rotterdam.

Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Richtlijn	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Barendrecht	0,1	0,0	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Assen	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Utrecht	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7						
Ede	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6						
Oosterhout	0,4	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5								
Gouda	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6										
Zuidplas	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8									
Weert	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4						
Rotterdam	0,3	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7						
Gemiddelde	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4

Gezien de omvang van het Vijfde Dorp en de te verwachten mix van woningbouw wordt er in dit IHP van uit gegaan dat er sprake zal zijn van een gemiddelde referentielijn: een pieksituatie van 0,6 kind per woning en op de lange termijn een verwachte eindsituatie van 0,3 kind per woning. Deze eindsituatie is lager dan de gemiddelde referentielijn zoals hierboven weergegeven, maar op de lange termijn

stabiliseert vrijwel elke wijk naar dit landelijk gemiddelde (aangegeven door Postmus Advies).

Dit houdt in dat er bij 8.000 woningen 4.800 leerlingen zijn in de pieksituatie (0,6 kind per woning) en 2.400 (0,3 kind per woning) leerlingen in de eindsituatie. Met de gemeente en de schoolbesturen is afgesproken dat, in aansluiting op de bouwstenen, gerekend wordt met een omvang van 220 leerlingen per school. Dit zijn bij het leerlingenaantal van 2.400 11 scholen in de eindsituatie. Deze 11 scholen zijn in de piek situatie dus mogelijk 440 leerlingen groot. Ondanks dat deze piek zich naar alle waarschijnlijkheid niet in één keer voor zou doen, gezien het gefaseerd realiseren van de woningen, wordt in dit IHP voorzichtigheidshalve wel rekening gehouden met dit volume. Er is een fasering aangebracht in de realisatie van de scholen.

Er bestaat een beperkt risico op 0,8 kind per woning, dit beeld is ontstaan in twee nieuwbouwwijken (Zuidplas; Koningskwartier en Rotterdam; Zestienhoven). Dit zou leiden tot een piek van 6.400 kinderen. De gemeente en schoolbesturen hebben afgesproken de referentielijn te blijven monitoren en indien nodig de in dit IHP voorgestelde omvang bij te stellen. De monitoring dient plaats te vinden aan de hand van actuele gegevens ten aanzien van de samenstelling van de woningvoorraad en de demografische gegevens.

Ten aanzien van de totale opgave is het noodzakelijk om nader te onderzoeken hoe wordt omgegaan met het verschil tussen permanente huisvesting (voor de stabiele situatie) en tijdelijke huisvesting (voor de piek). De gemeente wenst alternatieve vormen te onderzoeken om te voorkomen dat kapitaalvernietiging plaatsvindt, bijvoorbeeld door permanent te bouwen en dit om te bouwen naar schoolwoningen of door te werken met circulaire, demontabele en verplaatsbare gebouwdelen. Voor dit IHP wordt voorzichtigheidshalve rekening gehouden met de kosten voor permanente huisvesting voor het piekvolume. Na onderzoek dienen de financiële consequenties herijkt te worden.

In dit IHP zijn op basis van bovenstaande analyse en uitgangspunten de volgende scenario's gehanteerd:

0 tot 5 jaar

Scholen termijn 1: er wordt rekening gehouden met het realiseren van 1 cluster van 2 scholen in de eerste termijn en de eerste school van het tweede cluster. In totaal dus 3 scholen. Dit is gebaseerd op een realisatie van 2.000 woningen in de periode 0 tot 5 jaar (ca. 1.320 leerlingen in een pieksituatie, en 660 leerlingen in een stabiele situatie).

5 tot 10 jaar

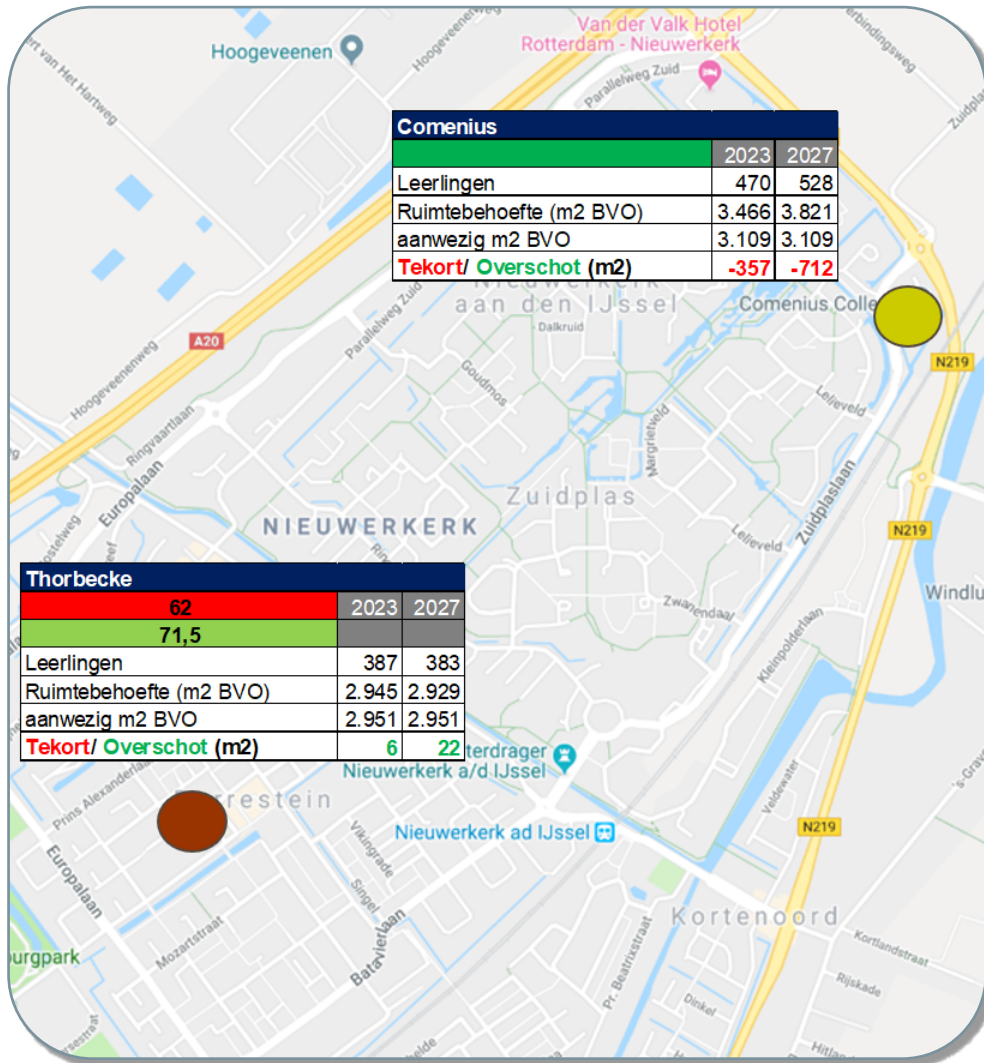
Scholen termijn 2: er wordt rekening gehouden met het realiseren van de tweede school voor het tweede cluster en een nieuwe cluster van twee scholen. In totaal dus 3 scholen. Dit is gebaseerd op een realisatie van 2.000 woningen in de periode 5 tot 10 jaar (ca. 1.320 leerlingen in een pieksituatie, en 660 leerlingen in een stabiele situatie).

10 tot 20 jaar

Scholen termijn 3: er wordt rekening gehouden met het realiseren van de overige vijf scholen. Dit is gebaseerd op een realisatie van 4.000 woningen in de periode 10 tot 20 jaar (ca. 2.200 leerlingen in de pieksituatie en 1100 leerlingen in een stabiele situatie).

Opmerking: bovenstaande berekeningen en scenario's zijn uitgevoerd op basis van leerlingenaantallen voor het regulier basisonderwijs. Een deel van de leerlingen zal ook gebruikmaken van het SBO en SO. De landelijke percentages zijn respectievelijk 2,5% en 2%. Gelet op deze beperkte aantallen zijn deze niet apart berekend. In het uitvoeringsprogramma voor het Vijfde Dorp zullen gemeente en schoolbesturen nader afspraken maken over hoe om wordt gegaan met deze doelgroepen.

5.4.8 Kern Nieuwerkerk aan den IJssel, Voortgezet Onderwijs, exclusief eindonderwijs

0 tot 5 jaar

Comenius: het gewenste scenario is uitbreiding voor het oplossen van het ruimtetekort. Er wordt uitgegaan van een uitbreiding van 841m². Dit is gebaseerd op de piek van het ruimtetekort in 2025. In een haalbaarheidsstudie dient de exacte omvang van de uitbreiding nader onderzocht te worden.

Thorbecke: het gewenste scenario is nieuwbouw of renovatie voor het oude bouwdeel uit 1968. Dit is ca. 60% van het aantal m². Het andere bouwdeel van het Thorbecke uit 2004 komt pas over 10 tot 20 jaar in aanmerking voor nieuwbouw. In een haalbaarheidsstudie dient nader onderzocht te worden of het mogelijk is om de opgave integraal aan te pakken in bijvoorbeeld de periode 5 tot 10 of 10 tot 20 jaar. Dit zal mede afhangen van de gekozen richting van het VO ten aanzien van het scenario omtrent het aanbieden van het eindonderwijs (zie onder).

Het schoolbestuur geeft aan dat in tegenstelling tot wat de prognose aangeeft de leerlingenpopulatie stabiel zal blijven de komende jaren. Dit blijkt deels uit de aanmeldingen voor het volgend schooljaar.

De prognose is weergegeven tot en met 2027 aangezien de situatie omtrent de huisvesting van de VO scholen wezenlijk zal veranderen door het voornemen om eindonderwijs in de gemeente aan te bieden (zie onderstaande alinea's).

5 tot 10 jaar

Eindonderwijs: Met de VO besturen is uitvoerig gesproken over de mogelijkheden tot het aanbieden van eindonderwijs in de gemeente Zuidplas (zie ook par. 3.5.). In Zuidplas wonen 2.696 VO leerlingen (teldatum 2022), maar slechts 383 leerlingen (14%) gaan in de gemeente Zuidplas naar school. Leerlingen gaan naar diverse scholen in Rotterdam, Gouda, Capelle aan den IJssel, Lansingerland en Zoetermeer. De VO leerling uit Zuidplas heeft daarbij veel keuzemogelijkheden.

De VO schoolbesturen hebben in gezamenlijkheid afgesproken dat het aanbieden van eindonderwijs in Zuidplas geen leegstand dient te creëren bij andere scholen. Scholen in de omgeving hebben hun aanbod inmiddels afgestemd op de toestroom vanuit Zuidplas. Het creëren van een overschot aan ruimte in Zuidplas zou direct leiden tot leegstand bij andere scholen, die met hun bedrijfsvoering (deels) afhankelijk zijn van deze leerlingen.

De VO schoolbesturen willen daarom de potentie van het eindonderwijs in Zuidplas daarom uitsluitend baseren op de autonome groei van de gemeente Zuidplas zelf. Immers: het opvangen van deze groei zou niet leiden tot leegstand bij andere scholen, maar juist een tekort aan capaciteit elders voorkomen.

Hoeveel van deze groei uiteindelijk daadwerkelijk naar de VO scholen in Zuidplas zou gaan in geval van eindonderwijs is afhankelijk van een aantal factoren:

1. Het onderwijsaanbod: in de huidige situatie bieden de VO scholen de niveaus HAVO/VWO tot en met leerjaar drie aan en VMBO-TL tot en met het vierde leerjaar. Het eindonderwijs kan zich richten op het aanbieden van HAVO/VWO tot en het examenjaar. Er dient nog nader overwogen te worden of het aanbieden van leerjaren voor VMBO B/K (basis en kader) ook tot de mogelijkheden behoort.
2. De locatie: in de huidige situatie zijn beide scholen gevestigd in Nieuwerkerk aan den IJssel waardoor het voedingsgebied van de scholen binnen Zuidplas vooral bestaat uit leerlingen uit de kernen Nieuwerkerk (318 leerlingen) en Zevenhuizen (46 leerlingen). Het kiezen van een locatie elders in de gemeente zal invloed hebben op het voedingsgebied van de scholen. Denkbare locaties zijn wat betreft de schoolbesturen Nieuwerkerk aan den IJssel of het Vijfde Dorp.
3. Het belangstellingspercentage: in de huidige situatie is het belangstellingspercentage van de VO scholen in Zuidplas zoals aangegeven relatief laag (14%). Dit heeft uiteraard te maken met het feit dat er in de huidige situatie geen eindonderwijs wordt aangeboden. Tegelijkertijd zal ook het aanbieden van eindonderwijs niet automatisch betekenen dat de volledige

groei van de leerlingenpopulatie zal kiezen voor dit nieuwe aanbod. Dit is uiteraard wel het streven.

Gelet op de bovenstaande drie factoren dient er in dit IHP, vooruitlopend op onderzoeken en haalbaarheidsstudies, een keuze gemaakt te worden over de wijze van berekenen van de omvang van het eindonderwijs. Er is beoogd om een indicatieve inschatting te maken van dit potentieel. In overleg met de VO besturen is ervoor gekozen om uit te gaan van van een toekomstig voedingsgebied van de scholen bestaande uit Nieuwerkerk aan den IJssel, Zevenhuizen en het Vijfde Dorp. In het Vijfde Dorp en Zevenhuizen is volgens de huidige prognoses sprake van een substantiele groei van het aantal leerlingen. Er wordt nog geen keuze gemaakt in het exacte onderwijsaanbod waardoor er inzichtelijk wordt gemaakt wat de consequenties zijn van eindonderwijs HAVO/VWO en van volledig VMBO.

Voor het bepalen van de omvang van de groei van het Vijfde Dorp is vervolgens een prognose opgesteld door Postmus Advies. Ook voor Zevenhuizen is een dergelijke prognose gemaakt, waarbij HEVO vervolgens de groei vanaf 2023 heeft gescheiden van het bestaand aantal VO leerlingen.

Het optellen van het potentieel van de groei van het Vijfde Dorp en de groei van Zevenhuizen leidt tot een mogelijke omvang van 2.245 leerlingen in de pieksituatie (de piek voor Zevenhuizen ligt in 2028 en voor het Vijfde Dorp in 2045) en 1.249 leerlingen in de stabiele situatie (eindsituatie omstreeks 2050).

Er is in de financiële vertaling rekening gehouden met de stabiele situatie omdat uiteindelijk de omvang ook afhankelijk zal zijn van het daadwerkelijke belangstellingspercentage voor deze voorzieningen en omdat de piek niet gelijktijdig plaatsvindt.

5.5. Scholenstichting

Sinds 1 juni 2021 is het wetsvoorstel 'Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen' aangenomen. Hierdoor is de procedure omtrent het stichten van nieuwe scholen veranderd. Dit is een relevante ontwikkeling voor iedere gemeente, maar zeker voor de gemeente Zuidplas waar door de realisatie van het Vijfde Dorp het stichten van scholen een zeer actueel onderwerp is.

Voorgaande systematiek

Voor de aanneming van dit wetsvoorstel was het 'richtingbegrip' bepalend voor het kunnen aantonen van de belangstelling voor een nieuwe school. Met het 'richtingbegrip' wordt de denominatie van een school bedoeld; bijvoorbeeld protestants-christelijk, rooms-katholiek, openbaar etc. Op basis van de bestaande belangstelling voor een richting werd een prognose opgesteld voor een bepaald voedingsgebied. Indien het schoolbestuur kon aantonen dat de stichtingsnorm in de desbetreffende gemeente gehaald werd nam de gemeente de school op in het zogeheten 'Plan van Scholen'. Dit Plan van Scholen werd uiteindelijk door de gemeenteraad vastgesteld en ter goedkeuring aangeboden aan de minister.

Nieuwe systematiek

In het nieuwe voorstel is het 'richtingbegrip' losgelaten. Reden hiervoor is dat de oude systematiek weinig ruimte bood aan nieuwe initiatieven die niet waren gebaseerd op een huidige denominatie. Zodoende is ingezet op 'Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen'. In de nieuwe systematiek wordt op basis van ouderverklaringen bepaald hoeveel ouders behoefte hebben aan een nieuwe school. Daarnaast vindt een kwaliteitstoets plaats. Belangrijk verschil met de voorgaande systematiek is dat de rol van de gemeente in de nieuwe systematiek is beperkt tot het schrijven van een informerende zienswijze over eventuele bedenkingen bij de deugdelijkheid van een nieuw initiatief. De regie over de hoeveelheid nieuwe scholen ligt nu volledig het ministerie van OCW.

Gevolgen voor onderwijs en onderwijshuisvesting

De beperkte rol voor de gemeente leidt tot een spanningsveld op het gebied van onderwijs en onderwijshuisvesting. De gemeente is bij goedkeuring van een nieuw initiatief door de gemeente verplicht om nieuwe scholen in huisvesting te voorzien. Dit kan leiden tot diverse nieuwe scholen die concurreren met het bestaande aanbod. Een mogelijke consequentie in de bestaande kernen is dat het huisvesten van nieuwe

initiatieven leidt tot leegstand bij andere scholen. Een mogelijke consequentie voor het Vijfde Dorp is dat er teveel initiatiefnemers zijn en er teveel (kleine) scholen gesticht worden, wat niet aansluit bij de in dit IHP geformuleerde visie op de omvang van scholen en schoolgebouwen.

Alle huidige schoolbesturen PO in de gemeente geven aan hun verantwoordelijkheid te willen nemen om een school te stichten in het Vijfde Dorp. De huidige schoolbesturen in het VO zijn voornemens om in een onderlinge samenwerking het eindonderwijs op een nader te bepalen locatie in de gemeente Zuidplas aan te gaan bieden. De gemeente en de schoolbesturen gaan gezamenlijk in het uitvoeringsprogramma voor het Vijfde Dorp onderzoeken hoe wordt omgegaan met het stichten en starten van scholen of dislocaties in het Vijfde Dorp.

5.6. Bewegingsonderwijs

Bestaande Huisvesting

In 2021 is er een onderzoek uitgevoerd naar de binnensportaccommodaties in de gemeente Zuidplas (bijlage IV). Daarbij is op basis van de toenmalige prognose een analyse gemaakt van de onder- en overcapaciteit in de gymzalen in de gemeente. Dit is ook gezien in relatie tot het verenigingsgebruik van de zalen. Geconstateerd is dat de meeste sportaccommodaties over voldoende capaciteit beschikken. Er zijn alleen knelpunten voorzien in Nieuwerkerk (Gymzaal van Beethovenlaan) en Zevenhuizen Zevenhuizen (Gymzaal Nederveenlaan). Aangegeven is dat dit kan worden opgelost door een eventuele herverdeling van gymnastiekonderwijs over de accommodaties.

In dit IHP is echter aanvullende groei geconstateerd in de leerlingenprognoses. In overleg met de gemeente en schoolbesturen is afgesproken dat de knelpunten ten aanzien van de gymnastiekbehoefte nader wordt geanalyseerd in het uitvoeringsprogramma. Er zal worden nagegaan of herverdeling inderdaad tot de mogelijkheden behoort.

Vijfde Dorp

Voor het Vijfde Dorp is een inschatting gemaakt van het aantal benodigde gymzalen. Bij een school van 440 leerlingen zijn er 13 groepen van 6 tot 12 (bij een gelijke verdeling tussen onder- en bovenbouw). Bij een gymnastiekbehoefte van 1,5 tot 2

klokuur per groep is er 19,5 - 26 uur gymnastiekbehoefte per school. Gymzalen in het PO zijn 26 uur per week beschikbaar (dit in verband met lestijden). Per school dient er dus ca. één gymzaal beschikbaar te zijn. Er wordt daarom in onderstaande financiële vertaling uitgegaan van één gymzaal per school. Het gehanteerde bedrag is gebaseerd op het normbedrag van de VNG voor een standaard gymzaal (oefenvloer 252m²).

Voor het Vijfde Dorp kan nader worden verkend hoe invulling wordt gegeven op dorpsniveau aan de binnensportaccommodaties. Bijvoorbeeld de realisatie van sporthallen of complexen.

5.7. Kinderopvang

In par. 3.9 is omschreven dat voorfinanciering van ruimten voor kinderopvang door de gemeente tot de mogelijkheden behoort bij nieuwbouw/renovatie. Deze investering wordt middels een kostendekkend huurtarief aan kinderopvangorganisaties terugverdiend. Voorfinanciering legt uiteraard wel beslag op de financieringscapaciteit van de gemeente.

Er is bij nieuwbouw/renovatie van schoolgebouwen in het PO rekening gehouden met één kinderopvanggroep per school. Dit wordt in de haalbaarheidsstudies nader onderzocht en afgestemd op de lopende inventarisatie door de gemeente. Er is voor het Vijfde Dorp uitgegaan van vier groepen kinderopvang per 440 leerlingen. Dit is een deelnamepercentage van 30% in de leeftijden 0 tot 4 jaar.

6. Financiële vertaling

In dit hoofdstuk worden de visie op onderwijshuisvesting en de scenario's samengebracht en voorzien van een financiële vertaling. Eerst worden de kwaliteitsuitgangspunten vertaald in een kwaliteitsambitie, op basis waarvan kengetallen voor investeringskosten kunnen worden berekend. Ook wordt toegelicht hoe de investeringskosten uit dit IHP in deze fase moeten worden geïnterpreteerd. Er wordt ingegaan op de manier waarop de gemeente en schoolbesturen aankijken tegen het principe Total Cost of Ownership en tot slot worden de scenario's uit hoofdstuk 5 omgezet in een financiële vertaling, in de vorm van een investeringskostenoverzicht.

6.1. Kwaliteitsambitie

Voor de bepaling van het kwaliteitsniveau staat voorop dat schoolgebouwen worden gerealiseerd die klaar zijn voor de toekomst en die bijdragen aan het welzijn en een gezonde leeromgeving voor kinderen.

In de visie op onderwijshuisvesting, onder het thema kwaliteit, is uiteengezet wat de gemeente Zuidplas en de schoolbesturen verstaan onder toekomstgerichte schoolgebouwen van goede kwaliteit. Dit zijn de kwaliteitsuitgangspunten. Ten behoeve van de financiële onderbouwing worden deze vertaald in een kwaliteitsambitie.

De totale kwaliteitsambitie gaat verder dan de wettelijke ondergrens. De kwaliteitsambitie komt ten goede aan de geformuleerde visie en de integrale definitie van duurzaamheid: energieneutrale, gezonde, exploitabele en toekomstbestendige schoolgebouwen. Schoolgebouwen waarin verschillende onderwijsvisies een plek kunnen krijgen, die aanpasbaar zijn naar de toekomst en waar een comfortabele ontwikkelomgeving verzekerd is.

Voor deze aanvullende kwaliteitsambitie is een onderverdeling gemaakt in de wettelijke ondergrens, en de gewenste kwaliteit door de gemeente en de schoolbesturen.

Wettelijke Ondergrens

- Bouwbesluit 2021.
- Marsh eisen: verzekeringseisen voor scholen.

Gewenste Kwaliteit Gemeente & Schoolbesturen (willekeurige volgorde) (Wensen boven het bouwbesluit)

- Frisse scholen: Optimale prijs-kwaliteit verhouding voor onderdelen zoals ventilatiecapaciteit, lichtinval, akoestiek en temperatuur. Dit betreft in wezen de impact op gezondheid door het gebouw (zie tabel op de volgende pagina).
- Duurzaam bouwen (circulair): investeringen om het schoolgebouw meer circulair te realiseren, bijvoorbeeld door inzet van groenbeton en gedeeltelijk houten constructies.
- Flexibel gebouw: flexibiliteit door niet-dragende wanden zodat er bijvoorbeeld functiewijziging plaats kan vinden (tussentijds of bij einde gebruik door school).
- Energieneutraal (ENG): de stap van een BENG (bijna energie neutraal) naar een ENG (energieneutraal) gebouw.
- Exploitatiegericht bouwen: toepassen van onderhoudsarme vloer- en wandafwerking en onderhoudsarme kozijnen om hoge exploitatiekosten te voorkomen.
- Werkplekken in verkeersruimten: een betere Frisse Scholen ventilatie-klasse in gangzones zodat deze ook voor onderwijs gebruikt kunnen worden.
- Vergroten zichtlijnen en verplaatsbare panelenwand: Ook is er extra transparantie en zijn er verplaatsbare panelenwanden voor interne flexibiliteit, met name gericht op het faciliteren van onderwijsconcepten waarbij ook buiten het klaslokaal les wordt gegeven.

Er is nog geen rekening gehouden met esthetische kwaliteit. Er wordt uitgegaan van een sober en doelmatige esthetische kwaliteit. Dit wordt nader onderzocht in de haalbaarheidsstudies. Indien er esthetische eisen worden gesteld door stedenbouwkundige eisen vanuit de gemeente zijn deze kosten voor rekening en risico van de gemeente.

Versie, 01-2022

Frissen Scholen - versie mei 2021	Advies	verklaring keuze
Energie		
Energieprestatie	Klasse B met ENG	vanuit klimaatdoelstelling / CO ₂
Lucht		
Luchtverversing	Klasse B	
Spuiventilatie	Klasse C	
Ruimtevolume	Klasse B	
Kwaliteit van de toevoerlucht	Klasse B	
Fijnstof	Klasse B	let op bij locatiekeuze nieuwbouw
Emissies van materialen	Klasse B=A	
Emissies van apparatuur	Klasse A	indien er sprake is van schadelijke uitstoot van de apparatuur
Schoonmaakbaarheid	Klasse C=B=A	zie ook rapport 'Naar een schone school' van VSR&OSB
Tabaksrook	Klasse C=B=A	
Toiletten	Klasse C	bij PO kan aandacht voor jongste kinderen wenselijk zijn
Legionella	Klasse C=B=A	
Temperatuur		
Operatieve temperatuur winter	Klasse B	
Operatieve temperatuur zomer	Klasse B	
Individuele beïnvloeding	Klasse C=B	
Ventilatieve koeling	Bouwbesluit	
Tocht	Klasse C	
Lokaal thermisch comfort	Klasse C	
Licht		
Kunstlicht	Klasse B + 400 lux	schakeling obv aanwezigheid & daglichtregeling
Daglicht	Klasse C	
Helderheidswering	Klasse B	
Individuele beïnvloeding	Klasse C	
Geluid		
Geluidswering van de gevel	Klasse C=B	bij grenzend aan spoor of hoofdontsluitingsweg, Klasse A
Installatiegeluid	Klasse C	
Ruimteakoestiek	Klasse C met 0,8s	0,8s voor een niet ingericht lokaal
Luchtgeluidisolatie	Klasse C=B	bij lokalen onderling geldt eis Klasse A
Contactgeluidisolatie	Klasse C=B	
Kwaliteitsborging		
Energie	Klasse C	
Lucht	Klasse C=B	
Temperatuur	Klasse C=B	
Licht	Klasse C=B=A	
Geluid	Klasse C=B=A	

6.2. Investeringsbedragen

6.2.1 Nieuwbouw

De bepaling van de kwaliteitsambitie leidt tot indicatieve investeringsbedragen per m² brutovloeroppervlakte (bvo). Met behulp van de kostenconfiguratoren van HEVO zijn de geldende investeringsniveaus per vierkante meter bepaald (bijlage III).

Deze investeringsniveaus sluiten aan bij de in paragraaf 6.2. omschreven kwaliteitsambitie.

Opmerking: de indicatieve investeringsbedragen zijn gebaseerd op de realisatie van permanente schoolgebouwen. De gemeente Zuidplas doet onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om gebruik te maken van circulaire, demontabele schoolgebouwen. Dergelijke concepten kennen mogelijk andere investeringskosten. Bovendien kan er mogelijk anders om worden gegaan met restwaarde en afschrijvingstermijnen. Advies is om de investeringskosten, kapitaalslasten en de kwaliteit te vergelijken met de in dit IHP opgenomen uitgangspunten.

Indicatieve investeringsbedragen nieuwbouw PO

Onderdeel	Primair Onderwijs			
	Aantal leerlingen	100	200	300
<i>Uitgangspunten bouwlagen</i>	1	1	2	2
<i>Norm bvo</i>	703	1206	1709	2212
	<i>Kosten per vierkante meter</i>			
Bouwbesluit (BENG)	€ 3.152	€ 3.000	€ 2.708	€ 2.666
Marsh eisen	€ 33	€ 33	€ 33	€ 33
Wettelijke Ondergrens	€ 3.180	€ 3.030	€ 2.740	€ 2.700
Frisse Scholen kwaliteitsadvies	€ 278	€ 265	€ 246	€ 240
Duurzaam bouwen (circulair)	€ 361	€ 340	€ 298	€ 293
Flexibel gebouw	€ 134	€ 134	€ 134	€ 134
Aanvullende kosten ENG	€ 134	€ 133	€ 111	€ 109
Exploitatiegericht bouwen	€ 103	€ 98	€ 103	€ 100
Werkplekken in verkeersruimtes	€ 46	€ 44	€ 44	€ 43
Vergroten zichtlijnen	€ 28	€ 28	€ 28	€ 28
Verplaatsbaarheid panelenwand	€ 121	€ 70	€ 49	€ 39
Gewenste Kwalitet	€ 1.200	€ 1.100	€ 1.010	€ 980
in % op wettelijke ondergrens	38%	36%	37%	36%
Totale Kosten	€ 4.380	€ 4.130	€ 3.750	€ 3.680

Indicatieve investeringsbedragen nieuwbouw VO

Onderdeel	Voortgezet Onderwijs		
	Aantal leerlingen	vmbo	havo/vwo
<i>Uitgangspunten bouwlagen</i>	2	3	3
<i>Norm bvo</i>	5000	8000	13000
	<i>Kosten per vierkante meter</i>		
Bouwbesluit (BENG)	€ 2.539	€ 2.338	€ 2.306
Marsh eisen	€ 33	€ 33	€ 33
Wettelijke Ondergrens	€ 2.570	€ 2.370	€ 2.340
Frisse Scholen kwaliteitsadvies	€ 226	€ 213	€ 208
Duurzaam bouwen (circulair)	€ 277	€ 254	€ 250
Flexibel gebouw	€ 132	€ 132	€ 132
Aanvullende kosten ENG	€ 102	€ 96	€ 97
Exploitatiegericht bouwen	€ 104	€ 104	€ 102
Werkplekken in verkeersruimtes	€ 43	€ 42	€ 42
Vergroten zichtlijnen	€ 27	€ 27	€ 27
Verplaatsbaarheid panelenwand	€ 17	€ 11	€ 6
Gewenste Kwalitet	€ 930	€ 870	€ 870
in % op wettelijke ondergrens	36%	37%	37%
Subtotaal	€ 3.500	€ 3.240	€ 3.210

6.2.2 Renovatie (Vernieuwbouw)

Het streven is om ook bij renovatie (voor levensduurverlenging 40 jaar) de gewenste nieuwbouwkwaliteit zoveel als mogelijk te realiseren (volwaardig alternatief). Er wordt daarom ook wel gesproken over 'vernieuwbouw'. Voorafgaand aan de start van een projecten zal een uitgebreid onderzoek moeten plaatsvinden naar de technische haalbaarheid van vernieuwbouw versus nieuwbouw. In sommige gevallen is vernieuwbouw goedkoper dan nieuwbouw omdat veel delen van het gebouw hergebruikt kunnen worden. Het komt echter ook regelmatig voor dat de investeringskosten nagenoeg gelijk zijn of zelfs hoger in het geval van vernieuwbouw. Veiligheidshalve wordt daarom in de investeringsplannen voor alle projecten (nieuwbouw en vernieuwbouw) uitgegaan van de kostenkengetallen voor nieuwbouw.

6.3. Uitgangspunten financiële vertaling onderwijs

De overzichten op de volgende pagina's tonen de investeringskosten. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De kostenconfigurator uit 2023 is gehanteerd en is inclusief btw, prijspeil 1 jan 2023. In de periode 2022-2023 is een extreme prijsstijging ontstaan van ca. 18%, dit is in de kostenconfigurator verwerkt. Jaarlijkse indexatie op basis van BDB-index als basis voor de financiële vertaling van dit IHP is noodzakelijk. Het prijsniveau is gebaseerd op de regio Zuidplas. Risico's ten aanzien van de bouwkosten zijn ook te vinden in de algemene prijsontwikkeling van bouwprojecten in Nederland en de regio Zuidplas
 2. In de investeringskosten zijn ook bijkomende kosten opgenomen. Daarbij is rekening gehouden met de volgende kosten: honoraria (voor ontwerpteamleden (architect, installatieadviseur, constructeur, bouwfysicus en projectmanager), niet voor interne projectleider gemeente), aansluitkosten, heffingen, verzekeringen, beperkte risicoverrekening en onvoorzien. De bijkomende kosten zijn gebaseerd op een eenvoudig gebouw met een compacte gebouwvorm en een daarbij passende voorbereidings- en uitvoeringsplanning.
 3. Aanvullende kosten die locatiegebonden zijn, of anderszins niet vallen onder de bouwkosten en bijkomende kosten voor de realisatie van een schoolgebouw, zijn als volgt opgenomen:
 - a. 25% voor nieuwbouw/renovatie van bestaande huisvesting
 - b. 15% voor uitbreidingen en voor nieuwbouw van het Vijfde Dorp en Eindonderwijs
- Per opgave komen er immers nog diverse kosten bij, dit kan sterk verschillen. De kosten waarmee rekening moet worden gehouden zijn onder andere kosten voor tijdelijke huisvesting, grondkosten, locatiegebonden kosten, kosten voor bouwrijp maken, sloopkosten en asbestsanering, interne kosten voor gemeente/schoolbestuur bijvoorbeeld voor adviezen of projectbegeleiding, kosten voor organisatorische ondersteuning, , en verhuiskosten. Ook financieringskosten zoals rentekosten zijn niet opgenomen. Deze kosten kunnen hoog oplopen, zeker als tijdelijke huisvesting benodigd is. Dit is de reden dat voor de nieuwbouw/renovatie van bestaande huisvesting een hoger opslagpercentage is gehanteerd. Per opgave worden deze na het IHP nader gespecificeerd en onderbouwd in de haalbaarheidsstudie. Let wel; niet al deze kosten kunnen worden gekapitaliseerd, een deel van deze kosten worden direct genomen.
4. Voor de investeringskosten voor vervangingsopgaven is uitgegaan van nieuwbouw conform de investeringskosten van de kwaliteitsambitie. In de haalbaarheidsstudies zal de afweging tussen (ver)nieuwbouw en renovatie plaatsvinden en worden de daadwerkelijke investeringskosten in beeld gebracht.
 5. Voor de investeringskosten voor de uitbreidingsopgaven is uitgegaan van de wettelijke ondergrens. Per project wordt in haalbaarheidsstudies nader onderzocht wat de daadwerkelijke investeringskosten zijn om de uitbreidingen aan te laten sluiten op het kwaliteitsniveau van de bestaande bebouwing en/of de gewenste kwaliteit op het gebied van Frisse Scholen kan worden toegevoegd.
 6. Er is voor de ruimtebehoefte bij de doorrekening van de investeringskosten uitgegaan van de geprognosticeerde leerlingenaantallen uit de prognose van Postmus. Het jaar op basis waarvan de ruimtebehoefte (en dus de financiën) is berekend is scenarioafhankelijk en aangegeven in hoofdstuk 5. De prognoses worden jaarlijks geactualiseerd. In de haalbaarheidsonderzoeken, voorafgaand aan het afgeven van een voorbereidingskrediet, wordt het leerlingenaantal nogmaals herijkt op basis van de meest recente prognoses.

7. Binnen de financiële vertaling zijn de verwachte indicatieve investeringskosten per periode van 5 jaar opgenomen (0-5 jaar, 5-10 jaar, 10-20 jaar). Voor de projecten in de eerste termijn is naast de bijkomende kosten ook een financiële vertaling gemaakt van een aantal overige kosten:
 - a. Kosten SBO: voor de eerste termijn is rekening gehouden met de realisatie van onderwijsruimte voor SBO leerlingen in Nieuwerkerk aan den IJssel (zie par. 5.4.6).
 - b. Kosten voor bewegingsonderwijs: voor de eerste termijn is tevens inzichtelijk gemaakt welke kosten worden verwacht voor de realisatie van gymzalen.
 - c. Kosten voorfinanciering kinderopvang: voor de eerste termijn is inzichtelijk gemaakt welk beslag voorfinanciering van kinderopvang legt op de gemeentelijke financieringscapaciteit.
 - d. Kosten voor uitvoeringsprogramma en haalbaarheidsstudies: voor de eerste termijn worden twee uitvoeringsprogramma opgesteld (één voor bestaande huisvesting, één voor het vijfde dorp), daarvoor is een indicatief budget van € 30.000,00 inclusief btw opgenomen. Voor het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken is voor de eerste termijn een indicatief budget van € 30.000,00 inclusief btw per onderzoek opgenomen.
 - e. Kosten voor eerste inrichting: voor de eerste termijn is voor de uitbreidingen en de eerste drie scholen in het vijfde dorp rekening gehouden met eerste inrichting.
8. Het streven is om projecten op te starten en indien mogelijk te realiseren in de termijn waarin de projecten zijn genoemd. Indien er op projectniveau vertraging ontstaat in een of meerdere projecten, blijft het mogelijk om andere projecten parallel op te pakken.

6.4. Overzicht investeringskosten

Bestaande huisvesting

Fasering	Scenario's Bestaande Huisvesting	Omvang	Invest. Kosten	Invest. Kosten	Wettelijke Ondergrens	Gewenste Kwaliteit	Aanname volume
	0-5 jaar (Uitbreiding)	m2 bvo	per m2 bvo	totaal	totaal	totaal	
2024-2026	Zevenhuizen: Uitbreiding CBS De Eendragt	373	€ 3.180	€ 1.186.000	€ 1.186.000		Uitgaande van tekort in de piek in 2029
2024-2026	Zevenhuizen: Uitbreiding Koningskwartier	202	€ 3.180	€ 642.000	€ 642.000		Uitgaande van tekort in de piek in 2027
2024-2026	Moordrecht: Uitbreiding RKBS Sint Jozef / PCB Meester Lalleman	311	€ 3.180	€ 990.000	€ 990.000		Uitgaande van tekort in de piek in 2028
2024-2026	Nieuwerkerk: Uitbreiding Comenius	841	€ 3.180	€ 2.674.000	€ 2.674.000		Uitgaande van tekort in de piek in 2025
	Subtotaal Investeringskosten			€ 5.492.000	€ 5.492.000		
	Subtotaal Bijkomende kosten			€ 823.800			Uitgaande van opslag 15%
Fasering	0-5 jaar (Nieuwbouw/Renovatie)	m2 bvo	per m2 bvo	totaal	totaal	totaal	
2024-2028	Oud Verlaat: Nieuwbouw/Renovatie CBS De Nessevliet	1.307	€ 4.130	€ 5.396.000	€ 3.959.000	€ 1.437.000	Uitgaande van 220 leerlingen
2024-2028	Nieuwerkerk: Nieuwbouw/Renovatie De Loofboom	794	€ 4.380	€ 3.476.000	€ 2.523.000	€ 952.000	Uitgaande van 118 leerlingen
2024-2028	Nieuwerkerk: Nieuwbouw/Renovatie De Terp	1.110	€ 4.380	€ 4.864.000	€ 3.531.000	€ 1.333.000	Uitgaande van 181 leerlingen
2024-2028	Nieuwerkerk: Nieuwbouw/Renovatie Montessori (oude deel)	769	€ 4.380	€ 3.368.000	€ 2.445.000	€ 923.000	Uitgaande van m2 van de oudbouw (ca. 60%).
2024-2028	Nieuwerkerk: Nieuwbouw/Renovatie Thorbecke (oude deel)	1.771	€ 3.500	€ 6.197.000	€ 4.550.000	€ 1.647.000	Uitgaande van m2 van de oudbouw (ca. 60%)
	Subtotaal Investeringskosten			€ 23.301.000	€ 17.008.000	€ 6.292.000	
	Subtotaal Bijkomende kosten			€ 5.825.250			Uitgaande van opslag 25%
	5-10 jaar (Nieuwbouw/Renovatie)	m2 bvo	per m2 bvo	totaal	totaal	totaal	
	Nieuwerkerk: Nieuwbouw/Renovatie Montessori (nieuwe deel)	513	€ 4.380	€ 2.245.000	€ 1.630.000	€ 615.000	Uitgaande van m2 van de nieuwbouw (ca. 40%).
	Moordrecht: Nieuwbouw/Renovatie OBS Ixjeje	1.161	€ 4.380	€ 5.084.000	€ 3.691.000	€ 1.393.000	Uitgaande van 191 leerlingen
	Subtotaal Investeringskosten			€ 7.329.000	€ 5.321.000	€ 2.008.000	
	Subtotaal Bijkomende kosten			€ 1.832.250			Uitgaande van opslag 25%
	10-20 jaar (Nieuwbouw/Renovatie)	m2 bvo	per m2 bvo	totaal	totaal	totaal	
	Nieuwerkerk: Nieuwbouw/Renovatie Thorbecke (oude deel)	1.180	€ 3.500	€ 4.131.000	€ 3.034.000	€ 1.098.000	Uitgaande van m2 van de nieuwbouw (ca. 40%)
	Subtotaal Bijkomende kosten			€ 1.032.750	€ 758.500	€ 274.500	Uitgaande van opslag 25%
	Eindtotaal Investeringskosten Bestaande Huisvesting			€ 40.253.000	€ 30.855.000	€ 9.398.000	
	Eindtotaal Bijkomende kosten Bestaande Huisvesting			€ 9.514.050			

Vijfde Dorp & Eindonderwijs

Fasering	Scenario's Vijfde Dorp & Eindonderwijs VO	Omvang	Invest. Kosten	Invest. Kosten	Wettelijke Ondergrens	Gewenste Kwaliteit	Aanname volume
	0-5 jaar (Nieuwbouw)	<i>m2 bvo</i>	<i>per m2 bvo</i>	<i>totaal</i>	<i>totaal</i>	<i>totaal</i>	
2024-2028	5e dorp: Nieuwbouw 3 scholen	7.240	€ 3.680	€ 26.642.000	€ 19.547.000	€ 7.095.000	Uitgaande van de piek, 3 x 440 leerlingen
	Subtotaal Bijkomende kosten			€ 3.996.300	€ 2.932.050	€ 1.064.250	Uitgaande van opslag 15%
	5-10 jaar (Nieuwbouw)	<i>m2 bvo</i>	<i>per m2 bvo</i>	<i>totaal</i>	<i>totaal</i>	<i>totaal</i>	
	5e dorp: Nieuwbouw 3 scholen	7.240	€ 3.680	€ 26.642.000	€ 19.547.000	€ 7.095.000	Uitgaande van de piek, 3 x 440 leerlingen
	Nieuwe locatie VO	9.326	€ 3.240	€ 30.217.000	€ 22.103.000	€ 8.114.000	Uitgaande van de stabiele situatie, 1249 leerlingen
	Subtotaal Investeringskosten			€ 56.859.000	€ 41.650.000	€ 15.209.000	
	Subtotaal Bijkomende kosten			€ 8.528.850			Uitgaande van opslag 15%
	10-20 jaar (Nieuwbouw)	<i>m2 bvo</i>	<i>per m2 bvo</i>	<i>totaal</i>	<i>totaal</i>	<i>totaal</i>	
	5e dorp: Nieuwbouw 5 scholen	12.066	€ 3.680	€ 44.403.000	€ 32.578.000	€ 11.825.000	Uitgaande van de piek, 5 x 440 leerlingen
	Subtotaal Bijkomende kosten			€ 6.660.450			Uitgaande van opslag 15%
	Eindtotaal Investeringskosten Vijfde Dorp & Eindonderwijs VO			€ 127.904.000	€ 93.775.000	€ 34.129.000	
	Eindtotaal Bijkomende kosten Vijfde Dorp & Eindonderwijs VO			€ 19.185.600			

6.5. Aanvullende kosten eerste inrichting 0 tot 5 jaar

Bestaande Huisvesting

Fasering	Bestaande Huisvesting 0-5 jaar (Uitbreiding)	Omvang m2 bvo	Vaste voet eerste 250m2	Variabel per m2 bvo	Kosten totaal
2024-2028	Oud Verlaat: Nieuwbouw/Renovatie CBS De Nessevliet	552	€ -	€ 170	€ 94.000
2024-2026	Zevenhuizen: Uitbreiding CBS De Eendragt	373	€ -	€ 170	€ 63.000
2024-2026	Zevenhuizen: Uitbreiding Koningskwartier	202	€ -	€ 171	€ 35.000
2024-2026	Moordrecht: Uitbreiding RKBS Sint Jozef / PCB Meester Lalleman	311	€ -	€ 171	€ 53.000
2024-2026	Nieuwerkerk: Uitbreiding Comenius	841	€ -	€ 201	€ 169.000
	Eindtotaal kosten				€ 414.000

Vijfde Dorp

Fasering	Vijfde Dorp 0-5 jaar (Nieuwbouw)	Omvang m2 bvo	Vaste voet eerste 250m2	Variabel per m2 bvo	Kosten totaal
2024-2028	5e dorp: Nieuwbouw 3 scholen	7.240	€ 48.785	€ 171	€ 1.256.000

6.6. Aanvullende kosten UVP & HBO's 0 tot 5 jaar

Fasering	Algemeen	Kosten
2023	Uitvoeringsprogramma Bestaande Huisvesting	€ 30.000
2023	Uitvoeringsprogramma Vijfde Dorp	€ 30.000

Fasering	Scenario's Bestaande Huisvesting 0-5 jaar (Uitbreiding)	Kosten
2024	Zevenhuizen: Uitbreiding CBS De Eendragt	€ 30.000
2024	Zevenhuizen: Uitbreiding Koningskwartier	€ 30.000
2024	Moordrecht: Uitbreiding RKBS Sint Jozef / PCB Meester Lalleman	€ 30.000
2024	Nieuwerkerk: Uitbreiding Comenius	€ 30.000

Fasering	0-5 jaar (Nieuwbouw/Renovatie)	Kosten
2024	Oud Verlaat: Nieuwbouw/Renovatie CBS De Nessevliet	€ 30.000
2024	Nieuwerkerk: Nieuwbouw/Renovatie De Loofboom	€ 60.000
2024	Nieuwerkerk: Nieuwbouw/Renovatie De Terp	
2024	Nieuwerkerk: Nieuwbouw/Renovatie Montessori (oude deel)	
2024	Nieuwerkerk: Nieuwbouw/Renovatie Thorbecke (oude deel)	€ 30.000

Fasering	Scenario's Vijfde Dorp 0-5 jaar (Nieuwbouw)	Kosten
2024	5e dorp: Nieuwbouw 3 scholen	€ 30.000
	Eindtotaal kosten	€ 330.000

6.7. Aanvullende kosten bewegingsonderwijs 0 tot 5 jaar

Vijfde dorp

Fasering	Bewegingsonderwijs	Invest. Kosten	Aantal zalen	Invest. Kosten
		per zaal		totaal
2024-2028	3 gymzalen 3 scholen Vijfde Dorp	€ 1.484.000	3	€ 4.452.000

6.8. Aanvullende kosten Speciaal Basisonderwijs

Bestaande Huisvesting

Fasering	Scenario SBO leerlingen	Omvang	Invest. Kosten	Invest. Kosten	Wettelijke Ondergrens	Gewenste Kwaliteit	Aanname volume
		m2 bvo	per m2 bvo	totaal	totaal	totaal	
n.t.b.	Nieuwkerk: SBO Leerlingen	669	€ 4.380	€ 2.930.000	€ 2.127.000	€ 803.000	Uitgaande van 91 SBO leerlingen

6.9. Voorfinanciering Kinderopvang

Bestaande Huisvesting

Fasering	Scenario's Bestaande Huisvesting 0-5 jaar (Uitbreiding)	Omvang m2 bvo	Invest. Kosten per m2 bvo	Invest. Kosten totaal	Aanname volume
2024-2028	Oud Verlaat: Nieuwbouw/Renovatie CBS De Nessevliet	120	€ 4.130	€ 495.600	Uitgaande 1 groep kinderopvang
2024-2028	Nieuwkerk: Nieuwbouw/Renovatie De Loofboom	120	€ 4.380	€ 526.000	Uitgaande 1 groep kinderopvang
2024-2028	Nieuwkerk: Nieuwbouw/Renovatie De Terp	120	€ 4.380	€ 526.000	Uitgaande 1 groep kinderopvang
2024-2028	Nieuwkerk: Nieuwbouw/Renovatie Montessori (oude deel)	120	€ 4.380	€ 526.000	Uitgaande 1 groep kinderopvang
	Subtotaal Investeringskosten			€ 2.073.600	

Vijfde Dorp

Fasering	Scenario's Bestaande Huisvesting 0-5 jaar (Uitbreiding)	Omvang m2 bvo	Invest. Kosten per m2 bvo	Invest. Kosten totaal	Aanname volume
2024-2028	12 groepen Kinderopvang voor drie scholen	1.440	€ 3.680	€ 5.299.000	Uitgaande 12 groepen kinderopvang

6.10. De interpretatie van investeringskosten uit dit IHP

In dit IHP zijn de kwaliteitsuitgangspunten bepaald. Deze zijn in samenspraak tussen gemeente en schoolbesturen vastgesteld. De gemeente en schoolbesturen maken zich hard voor deze kwaliteitsuitgangspunten. De kwaliteitsuitgangspunten zijn de basis geweest voor de investeringskosten. Deze investeringskosten zijn gepresenteerd in de vorm van kengetallen en zijn *indicatief*. Het doel van het investeringskostenoverzicht in paragraaf 6.4 is om de gemeente en de schoolbesturen inzicht te geven in de financiële omvang van de opgave en hen te helpen bij de voorbereiding van deze opgave.

Na afronding van het IHP worden voor de individuele projecten, op het moment dat deze actueel worden, haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd. In deze haalbaarheidsstudies worden de investeringskosten opnieuw berekend, nu op basis van *projectspecifieke* kengetallen. In deze fase wordt immers duidelijk voor hoeveel leerlingen en hoeveel vierkante meters daadwerkelijk gebouwd wordt, op welke locatie, in hoeveel bouwlagen etc. Na het haalbaarheidsonderzoek zijn naast de kwaliteitsuitgangspunten uit het IHP ook de herberekende investeringskosten het uitgangspunt. Op basis hiervan wordt het krediet aangevraagd bij de gemeenteraad.

Vervolgens kan het project daadwerkelijk starten met de definitiefase en daarna de ontwerpfase. Op basis van een Programma van Eisen of een Voorontwerp kan een eerste investeringskostenraming op elementniveau worden gemaakt. Het kan voorkomen dat op basis van deze investeringskostenraming het budget ontoereikend blijkt te zijn. In dit geval is het mogelijk om het benodigd budget te herijken en terug te gaan naar de gemeenteraad. Dit kan alleen wanneer duidelijk onderbouwd kan worden dat het budget uit de haalbaarheidsstudies ontoereikend is om de kwaliteitsuitgangspunten te realiseren.

6.11. Total Cost of Ownership

De gemeente Zuidplas en de schoolbesturen vinden de duurzaamheid, gezondheid, onderwijskwaliteit en flexibiliteit van onderwijshuisvesting belangrijk. Dit leidt tot een aanvullende gewenste kwaliteitsambitie zoals gepresenteerd in par. 6.1. De gemeente is verantwoordelijk voor de financiering van wettelijke ondergrens. De gemeente en de schoolbesturen hebben de intentie uitgesproken om gezamenlijk de gewenste kwaliteitsambitie te realiseren. Daarbij streven de schoolbesturen ernaar om binnen

hun financiële en wettelijke mogelijkheden een bijdrage te leveren aan de bovenwettelijke ambities (gewenste kwaliteit) volgens de principes van Total Cost of Ownership.

Voor het leveren van een bijdrage maken schoolbesturen gebruik van de vergoeding die zij ontvangen van het rijk. Een deel van de kwaliteitsambitie kan bijvoorbeeld gefinancierd worden vanuit een mogelijk exploitatievoordeel (op energiekosten of bijv. kozijnen of afwerkingen die langer meegaan) gedurende een deel van de levensduur van het gebouw. Aanvullend onderzoek in de haalbaarheidsonderzoeken zal nodig zijn om aan te tonen of en hoe groot het exploitatievoordeel is (in de dan geldende context). Het is mogelijk dat de bijdrage per m² bvo bij aanvang van de investering in één keer wordt ingebracht alsook dat het bedrag kan worden teruggestort vanuit de exploitatie.

De schoolbesturen geven aan dat zij voorzichtig zijn in het toezeggen van bijdragen aan Total Cost of Ownership. Daarvoor zijn de volgende argumenten benoemd:

- De aanzienlijke tekorten op onderhoud en exploitatie.
- De onzekerheid over het overheidsbeleid ten aanzien van de vergoeding.
- De positieve effecten van één nieuw gebouw zijn benodigd voor de negatieve exploitatie van de gehele portefeuille.
- De hoogte van de onderhoudskosten voor ENG gebouwen zijn nog onvoldoende gebenchmarkt. Het is al wel duidelijk dat onderhoudskosten in een ENG gebouw hoger zijn dan in een BENG gebouw, vanwege de installaties.

Of er sprake is van een bijdrage vanuit de schoolbesturen wordt nader bepaald bij de totstandkoming van de haalbaarheidsstudies. Gemeenten en schoolbesturen zijn overeengekomen de kansen voor TCO op projectniveau nader te willen onderzoeken en vast te willen leggen. Mocht TCO in de haalbaarheidsstudies niet haalbaar blijken zullen gemeente en schoolbesturen zich gezamenlijk beraden over de eventuele consequenties ten aanzien van de mogelijkheid tot het realiseren van de gewenste kwaliteit.

7. Vervolg IHP

Bij de uitvoering van het IHP dient rekening gehouden te worden met een aantal processtappen en uitgangspunten.

7.1. Opstellen uitvoeringsprogramma's en haalbaarheidsstudies

Na vaststelling van het IHP starten gemeente en schoolbesturen in Q3 2023 (streven afronding in Q3/Q4 2023) met het opstellen van de uitvoeringsprogramma's. Deze bestaan uit drie hoofdonderdelen:

1. Programmering: er wordt een programmering gemaakt voor de volgordelijkheid van projecten. Denk aan beschikbare locaties, tijdelijke huisvesting en het bundelen van projecten op onderdelen zoals haalbaarheidsstudies, Programma's van Eisen, techniek en/of aanbestedingen.
2. Procesafspraken programmaniveau: het inrichten van een organisatie voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma (1^e termijn). Hierin worden onder andere de voortgang van de realisatie van projecten besproken, maar wordt ook geëvalueerd en kennis gedeeld.
3. Procesafspraken projectniveau: het ontwikkelen van een uniforme wijze waarop gemeente en schoolbesturen samenwerken in de realisatie van projecten. Er worden gezamenlijke keuzes gemaakt over de mate van regie en autonomie van beide partijen, van initiatief- tot realisatiefase. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het inbouwen van toets- en instemmingsmomenten voor de gemeente op het moment dat het schoolbestuur bouwheer is.

Wanneer de uitvoeringsprogramma's zijn vastgesteld kan worden gestart met de initiatieffase van projecten door haalbaarheidsonderzoeken uit te voeren (streven start haalbaarheidsstudies in Q1 2024). In de haalbaarheidsonderzoeken worden projecten geconcretiseerd en geactualiseerd. Dit is de fase voordat een project wordt opgestart.

In een haalbaarheidsonderzoek worden allereerst alle mogelijke randvoorwaarden geïnventariseerd. Bijvoorbeeld: ruimtelijk, juridisch, bouwkundig, financieel, bestuurlijk,

onderwijskundig etc. Vervolgens worden de mogelijke scenario's voor een bepaald project binnen deze randvoorwaarden onderzocht. Zo kan er worden gekeken naar de realisatie van een school op een aantal verschillende locaties, dient er bijvoorbeeld een afweging gemaakt te worden tussen nieuwbouw of renovatie en/of vindt er een onderzoek plaats naar de mogelijke clustering van scholen. De scenario's worden vervolgens beoordeeld, vaak aan de hand van een multicriteria analyse. De multicriteria analyse geeft aan welk scenario het beste aansluit bij de gestelde randvoorwaarden.

Daarbij wordt in de haalbaarheidsstudies ook aandacht besteed aan participatie op het gebied van onderwijshuisvesting. De recente praktijk van onderwijshuisvesting heeft uitgewezen dat participatie een belangrijk thema is in de voorbereiding van projecten. De discussie rond de tijdelijke locatiekeuze voor basisscholen in de wijk Zuidplas in Nieuwerkerk is een sprekend voorbeeld daarvan.

De raad van de gemeente Zuidplas heeft Participatiekader vastgesteld. Daarmee bereidt de gemeente zich onder meer voor op de verplichtingen die de in 2024 in te voeren Omgevingswet zal stellen aan ruimtelijke initiatieven waaronder ook die op het vlak van onderwijs.

Om hier recht te doen aan dit participatiekader wil de gemeente de nodige inspanningen plegen om bewoners en andere partijen in de dorpen te betrekken bij de voorbereiding van projecten. Hiervoor wordt ruimte gemaakt, en budget uitgetrokken in de haalbaarheidsfase waarmee elk project start.

De haalbaarheidsonderzoeken hebben verder als doel om:

1. De definitieve leerlingenaantallen per project te bepalen op basis van de meest recente prognose.
2. Het budget inzichtelijk te krijgen met daarin de bekende investeringskosten en geïnventariseerde risico's inclusief een raming van locatiegebonden en projectspecifieke kosten.
3. De TCO-benadering te concretiseren.
4. Aandacht te besteden aan gebiedsontwikkeling en vergroening van de buitenruimten.
5. De verantwoordelijkheid voor het bouwheerschap te bepalen.

6. Een goed uitgangspunt te bieden om een Programma van Eisen op te starten.

7.2. Risicoparagraaf

Dit IHP is opgesteld onder de wet- en regelgeving zoals deze geldt op het moment van opstellen daarvan. Echter, wet- en regelgeving is onderhevig aan voortschrijdend inzicht; zo ook de wetgeving met betrekking tot het huisvestingsstelsel voor het funderend onderwijs in Nederland. Bij (substantiële) wijzigingen van bijvoorbeeld het genoemde stelsel, de Algemene Uitkeringen van het gemeentefonds, de wijze van bepalen van normbedragen, wijzigingen ten aanzien van Bouwbesluit, bouwkosten, energieakkoorden of enig andere substantiële ontwikkeling, kan het nodig zijn om dit IHP (op onderdelen) aan te passen aan de dan geldende realiteit en mogelijkheden.

7.3. Richting geven aan duurzaamheid en binnenklimaat

Door vaststelling van het IHP krijgen schoolbesturen zicht op de vervangingstermijnen van hun gebouwen. Dit stelt schoolbesturen in staat om vanuit hun verantwoordelijkheid voor onderhoud en exploitatie te investeren in duurzaamheid en het binnenklimaat. Daarbij kan met name worden ingezet op duurzaamheidsmaatregelen waarbij de terugverdientijden de vervangingstermijn niet overschrijden. Zo gaan investeringen in duurzaamheid niet ten koste van middelen voor onderwijs. Ook kunnen schoolbesturen het binnenklimaat verbeteren, daarbij kan ook gebruik worden gemaakt van de (huidige en/of toekomstige) SUVIS-regelingen. De tussentijdse verduurzaming en verbetering van schoolgebouwen is daarmee een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen, dit kan worden verwerkt in de meerjarenonderhoudsplanning van de gebouwen. De gemeente is bereid om hierin mee te denken en eventueel een rol te spelen in planvorming en voorfinanciering voor de hoofdprojecten. Voor onderzoek en aanpassing van het binnenmilieu heeft de gemeente formeel geen zorgplicht.

Bijlage I: wettelijke en beleidskaders

Dit hoofdstuk gaat in op de beleidskaders die gelden voor het IHP: de wettelijke taak van gemeente en schoolbesturen op het gebied van onderwijshuisvesting en relevante ontwikkelingen.

Zorgplicht

Gemeenten hebben op het gebied van onderwijshuisvesting de zogeheten zorgplicht. De onderwijswetgeving stelt dat een gemeente dient te voorzien in voldoende en adequate huisvesting voor het primair onderwijs (PO), (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) en voortgezet onderwijs (VO). De voorzieningen in de huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is zijn vastgelegd in de wetgeving. Daarbij gaat het onder andere om (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding en herstel van constructiefouten. Het onderhoud (binnen- en buitenkant) en de exploitatie van schoolgebouwen is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Renovatie is (vooralsnog) niet wettelijk geregeld. Hetzelfde geldt voor vernieuwbouw.

Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs

De uitvoering van de zorgplicht wordt geregeld via een juridisch instrument, de verordening. Op grond van de Gemeentewet (artikel 149), de Wet op het primair onderwijs (artikel 102), de Wet op de expertisecentra (artikel 100) en de Wet op het voortgezet onderwijs (artikel 76) is de gemeenteraad verplicht bij verordening een regeling vast te stellen. De verordening bevat de basis van het onderwijshuisvestingsbeleid en regelt uitgangspunten voor onder andere de voorzieningen die schoolbesturen jaarlijks kunnen aanvragen bij een gemeente, criteria voor het toetsen van deze aanvragen en procedurele afspraken.

Eigendom

Schoolbesturen hebben het (juridisch) eigendom van een schoolgebouw met de daarbij behorende ondergrond. Dit houdt in dat een schoolbestuur als eigenaar van een schoolgebouw en ondergrond juridisch aansprakelijk is. Wanneer een schoolbestuur geen gebruik meer maakt van het gebouw valt het gebouw om niet terug in het juridisch eigendom van de gemeente. De reden hiervoor is dat de gemeente het gebouw en de ondergrond heeft bekostigd. De gemeente heeft dus het economisch claimrecht. Schoolbesturen kunnen vanwege hun positie een gedeelte

van het gebouw in medegebruik (voor andere culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden) geven aan instellingen die uit de openbare kas worden bekostigd met een ideëel doel. Verhuren is mogelijk als de gemeente daar, met inachtneming van de verordening, voorafgaand toestemming voor geeft.

Kinderopvang

Op 1 januari 2018 is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in werking getreden. Daarbij zijn kinderopvang en peuterspeelzalen geharmoniseerd, waardoor men tegenwoordig spreekt van peuteropvang. Voor de peuteropvang is daarbij een landelijk kwaliteitskader ingevoerd dat grotendeels gelijk is aan de kinderopvang. De GGD is aangesteld als toezichthouder op de kwaliteit voor zowel de kinderopvang als peuterspeelzalen. Daarnaast is er met de invoering van de Wet OKE voor gemeenten een verplichting gekomen om voldoende aanbod vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) te realiseren, waarbij de financiële drempels voor ouders van doelgroepkinderen zo laag mogelijk moeten zijn.

Huidig stelsel

De huidige rolverdeling (waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor nieuwbouw en schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor onderhoud, aanpassing en exploitatie) vertoont tekortkomingen. Het stelsel biedt beide partijen theoretisch de mogelijkheid om de eigen uitgaven te beperken. Gemeenten kunnen eigen uitgaven beperken door relatief goedkope gebouwen neer te zetten, met als gevolg hoge onderhouds- en exploitatiekosten. Schoolbesturen kunnen de eigen uitgaven beperken door weinig te investeren in onderhoud en eerder nieuwbouw aan te vragen bij de gemeente. Daarbij komt dat een aantal zaken, zoals bekostiging als gevolg van aangescherpte eisen in het Bouwbesluit en maatschappelijk wenselijke voorzieningen waaronder op het gebied van duurzaamheid, en de voorziening renovatie/vernieuwbouw niet geregeld zijn.

Wetsvoorstel stelselwijziging

Op 15 december 2016 hebben de PO-raad, de VO-raad en de VNG een gezamenlijk voorstel gestuurd aan toenmalig staatssecretaris Sander Dekker om de tekortkomingen in het huidige stelsel voor onderwijshuisvesting op te lossen. Het uitgangspunt van dit voorstel is dat gemeenten en schoolbesturen een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor de (kwaliteit van de) huisvesting van scholen. Op

9 mei 2018 is het verder uitgewerkte voorstel gepubliceerd door PO-raad, VO-raad en VNG. Inmiddels is het voorstel ook formeel door de VNG goedgekeurd. Het voorstel is in 2018 formeel aan de minister aangeboden. Deze heeft laten weten dat de besluitvorming c.q. wetswijziging staat gepland voor 2024.

Het voorstel pleit voor aanpassing van het stelsel om een aantal van de geconstateerde tekortkomingen op te heffen. Daarbij worden de nadelen van de scheiding van de financiële middelen zoveel mogelijk opgeheven. Gemeenten en schoolbesturen komen in een meer gelijkwaardige positie ten opzichte van elkaar. Belangrijke elementen uit het voorstel zijn:

- De in de wet beschreven jaarcyclus voor aanvragen onderwijshuisvesting wordt vervangen door een langere periode, waarin gemeenten na overleg met betrokken schoolbesturen het huisvestingsbeleid en het investeringsprogramma voor een periode van 4 jaar vastleggen in een meerjarenprogramma (IHP), met een doorkijk tot ten minste het 16^e jaar.
- De mogelijkheid om renovatie als volwaardig alternatief voor vervangende nieuwbouw in te kunnen zetten. Renovatie moet worden opgenomen als voorziening in de wet. Renovatie dient daarbij te leiden tot een startsituatie (of startconditie) die in functioneel en kwalitatief opzicht gelijkwaardig is aan nieuwbouw en gericht is op levensduurverlenging van ten minste 25 jaar.
- Het investeringsverbod voor het PO en (V)SO wordt zodanig aangepast dat het overeenkomt met de betreffende bepalingen uit de Wet op het voortgezet onderwijs. PO- en (V)SO-besturen krijgen daarmee de mogelijkheid om in huisvesting te investeren.
- De concretisering van het Huisvestingsvoorstel van de sectorraden en de VNG gaat uit van het handhaven van de huidige financieringsstromen. Aanvullend kan de versoepeling van het investeringsverbod leiden tot een gezamenlijke financiering die de kwaliteit van onderwijshuisvesting kan vergroten dan wel het moment van investeren kan vervroegen.

Ontwikkeling klimaatakkoord

In het klimaatakkoord is vastgelegd dat de PO-raad en de VO-raad sectorale routekaarten, behorende bij de klimaatopgave, dienen door te rekenen naar een CO₂-arme gebouwenvoorraad.

Op het gebied van de te behalen doelstellingen is de opdracht aan de sectoren om:

- Te komen tot een gebouwgebonden CO₂-reductie van 49% in 2030 ten opzichte van de situatie in 1990, hetgeen overeenkomt met 44% ten opzichte van de situatie in 2017.
- Te komen tot een gebouwgebonden CO₂-reductie van 95% in 2050 ten opzichte van de situatie in 1990.

Naast de doelstellingen op het gebied van CO₂-reductie, hebben de beide sectorraden daaraan toegevoegd dat een duurzaam schoolgebouw een schoolgebouw is dat optimaal ten dienste staat van het onderwijs dat erin aangeboden wordt. Een goed binnenklimaat resulteert in een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim. Een schoolgebouw is daarmee niet alleen duurzaam voor wat betreft de CO₂-uitstoot of het energieverbruik; het is een gebouw dat aansluit bij de onderwijskundige visie van de school, past bij het aantal leerlingen en toekomstbestendig is bij veranderingen.

De doelstellingen zijn als volgt:

Doelstelling	Referentiejaar 1990	Referentiejaar 2017
CO ₂ -reductie 2030	49,0%	44,0%
CO ₂ -productie 2030	51,0%	56,0%
CO ₂ -reductie 2050	95,0%	94,5%
CO ₂ -productie 2050	5,0%	5,5%

Dit betekent dat ten opzichte van de huidige CO₂-uitstoot, representatief gesteld voor referentiejaar 2017, het einddoel per 2050 gesteld wordt op 94,5% CO₂-reductie ten opzichte van dat referentiejaar. Het doel voor 2030, 44% reductie ten opzichte van 2017, is door het rijk als doelstelling geformuleerd. Op basis van de verhoudingen voor de doelstelling per 2030 is de doelstelling per 2050 ten opzichte van 2017 bepaald.

Bijlage II: energieprestaties

Onderstaand de verschillende definities van energieprestaties van gebouwen:

BENG (bijna energieneutraal gebouw)

Bij een BENG-gebouw worden gebouwgebonden energieverbruik en energieopwekking met elkaar vergeleken. Een BENG-gebouw kent een hoger energieverbruik in verhouding tot de energieopwekking. Door de toepassing van de norm NTA8800 wordt getoetst of het gebouw voldoet aan wetgeving voor BENG, die vanaf 1 januari 2021 wettelijk verplicht is.

ENG (energieneutraal gebouw)

Het gebouw heeft een EPC volgens NEN 7120 van nul. Alleen het gebouwgebonden energieverbruik op jaarbasis telt mee en is nul⁵.

NOM (Nul op de Meter)

Om een NOM-gebouw te realiseren moet er naast de energie die benodigd is voor de gebouwgebonden installaties ook gekeken worden naar het algemeen energieverbruik door de gebruikers. Bij een NOM-gebouw zijn het totale energieverbruik en energieopwekking in balans. Door verschillen in de kosten voor inkoop van energie en vergoeding voor teruglevering aan het net kent een NOM-gebouw alsnog kosten voor energie.

Klimaatneutraal

Klimaatneutraal wil zeggen dat bepaalde activiteiten (al dan niet binnen een bepaald gebied of op een bepaalde plek) geen positief of negatief effect hebben op het klimaat. Het begrip 'klimaatneutraal' wordt vooral gebruikt om aan te geven dat bepaalde activiteiten geen negatief effect hebben op het klimaat, waarmee men wil zeggen: geen emissie van CO₂ en andere broeikasgassen⁶.

⁵ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/algemene-begrippen>

⁶ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/algemene-begrippen>

Bijlage III: Kostenconfiguratoren

Bijlage IV: Haalbaarheidsonderzoek Binnensportaccommodaties

Colofon

Uitgave: HEVO B.V.
Datum: 14 april 2023
Auteur(s): Michel Drenth - HEVO B.V.
Kim Vermeulen - HEVO B.V.

Contact

Statenlaan 8 Postbus 70501
5223 LA 's-Hertogenbosch 5201 CB 's-Hertogenbosch

T +31 (0)73 6 409 409
info@hevo.nl

www.hevo.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven

Bronvermelding afbeeldingen:

Alle afbeeldingen, figuren en tabellen zijn opgemaakt door HEVO, tenzij anders vermeld.